

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Till arbetspensionsanstalterna

KOMPLETTERINGAR TILL ANVISNINGARNA OM EU-PENSION

1

Omräkningen av EU-pension

I detta cirkulär ges anvisningar om hur EU-pensionen omräknas. Detta cirkulär fogas som det 8 avsnittet till cirkulär A 48/96 Arbetspensionen enligt EU-bestämmelserna om social trygghet.

Nu ges noggrannare anvisningar om hur beviljandet av ny EU-pension, ändringen av pensionen eller avbrytandet av utbetalningen av den inverkar på arbetspensionen från Finland. I anvisningarna har man beaktat Sveriges nya tolkning av rätten till återstående tid (anta-gande tid i Sverige) i de pensioner där pensionsfallet har inträffat före 1.1.1994. Anvisningarna om hur skyddsbestämmelserna under övergångsperioden skall tillämpas och hur man skall förfara är nu också mera detaljerade. Dessutom finns det anvisningar om hur ändring av pensionsslag inverkar på pensionen.

Anvisningarna ersätter juridiska avdelningens meddelanden 7/96 och 16/96.

2

Korrigerig av avsnitt 2

Administrativa kommissionen har gett beslutet 162 om utsända arbetstagare som ersätter det tidigare beslutet 128.

I beslutet har bestämmelserna om definieringen av utsänd arbetstages arbetsgivare preciserats. För att en utsänd arbetstages anställningsförhållande till den sändande arbetsgivaren skall anses vara oavbruten under utsändningen, förutsätts att förhållandet mellan den sändande arbetsgivaren och arbetstagen fortsätter att vara fast (tidigare direkt förhållande) under utsändningen. I beslutet finns exempel på när ett fast anställningsförhållande skall anses vara oavbrutet (ansvar vid anställning, arbetsavtal, uppsägning och arbetsvillkor).

Juridiska avdelningen

28.2.1997

I beslutet fastställs också villkoren för att utsända arbetstagare vid personaluthyrningsföretag skall kunna fortsätta att omfattas av det sändande landets socialtrygghetslagstiftning. De tidigare bestämmelserna om när tillämpningen av förordningens artikel om utsändning skall upphöra har också preciserats.

Texten i cirkulärets 2 avsnitt (sidorna 2,3,4 och 23) har korrigerats enligt det nya beslutet (innehållsförteckningen bifogas och beslut 162 bifogas 2 avsnittet som bilaga 4). Ändringarna är formella, eftersom beslutstexten redan fanns till när cirkuläret skrevs och huvudprinciperna redan har beaktats i anvisningarna. Bifogat följer den korrigerade innehållsförteckningen och de korrigerade sidorna.

3

Ny bilaga till avsnitt 4 och 5

Som bilaga till dessa anvisningar följer en förteckning över olycksfallspensioner i olika EU-länder, avsedd som bilaga till avsnitt 4 i cirkuläret A 48/96, de korrigerade sidorna till innehållsförteckningen och innehållsförteckningen till avsnitt 4 samt sidan 45 i avsnitt 4 korrigerad. Hänvisningen till bilaga 4 var felaktig. Bifogat följer också två räkneexempel som korrigerats.

Samtidigt bifogas ytterligare en beslutsmodell till avsnitt 5 och innehållsförteckningen till den delen korrigerad.

4

Ny bestämmelse om utredande anstalt fr.o.m. 1.1.1997

Fr.o.m. 1.1.1997 gäller en ny bestämmelse om utredande anstalt enligt en överenskommelse mellan Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten: Pensionsskyddscentralen är utredande anstalt i fråga om EU-pensionsansökan som enbart gäller arbetspension, trots att ansökan lämnas in till Folkpensionsanstaltens lokalbyrå. I dessa fall anhängiggör pensionsanstalten ansökan som en EU-pensionsansökan. I punkten 3.3.5 i cirkulär A 48/96 har anvisningarna skrivits enligt detta förfarande.

Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten har också kommit överens om att på hösten 1997 utreda hur man i praktiken skall omorganisera arbetsfördelningen när det gäller att sköta förbindelsen till de olika institutionerna vid utländska pensionsärenden. Om ansökan har lämnats in av en sökande som är bosatt i Finland, är Pensionsskyddscentralen enligt överenskommelsen enda utredande anstalt i alla pensionsansökningsärenden som gäller i Finland bosatta

Juridiska avdelningen

28.2.1997

sökande. Folkpensionsanstalten är för sin del alltid enda förbindelseorgan, om pensionsökanden är bosatt utomlands (utomlands bosattas pensionsansökningar gäller alltid också folkpension, vilket betyder att Folkpensionsanstalten i dessa fall alltid ger antingen ett beviljande beslut eller ett avslagsbeslut. Däremot berörs inte Folkpensionsanstalten alltid av i Finland bosattas pensionsansökningar. Företrädare från arbetspensionsbolagen deltar också i detta utredningsarbete.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Pentti Koivisto

Helena Tapio

Juridiska avdelningen

19.12.1996

2.6 Undantag från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning	19
Bestämmelserna om dispens	19
Retroaktiv dispens	20
2.7 Betydelsen av tidigare utsändningsperioder	20
Dispens för längre tid än fem år	21
2.8 Arbetsgivarföretaget har bytt ägare	21
2.9 Arbetsgivaren byts under pågående utsändning	22
Arbetsgivaren byts inom samma koncern	22
Arbetsgivaren byts (inte inom samma koncern)	22
2.10 Arbetstagaren blir egenföretagare	22
2.11 Bosättningsvillkoret och EU	23
2.12 Försäkringslönen	24
2.13 Försäkringsavgifter	24
Olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifterna	25
Arbetstagarens sjukförsäkringsavgift och arbetsgivarens socialskyddsavgift	25
Uppbörderna av försäkringsavgifter utomlands	25
2.14 Intyg och anmälningar som gäller tillämplig lagstiftning	26
2.14.1 Intyg och anmälningar	26
2.14.2 Intyg till arbetstagare och företagare som kommer till Finland från ett annat EU-land	28
2.14.3 Inget intyg	28
2.14.4 Retroaktivt intyg för utsänd arbetstagare	29
2.14.5 Rättsskyddet för den som ansöker om intyg	29
2.15 Övervakning	30
2.16 Frivillig APL-pensionsförsäkring	30
2.17 Förvärvsarbete samtidigt med heffektivpension	31
2.18 Ytterligare information	31
BILAGOR	
Ansökan om utsändningsintyg/Dispens 2133 (svenska o. finska)	
Intyg E 101 (finska)	
Intyg E 102 (finska)	
Intyg E 103 (engelska)	
Administrativa kommissionens beslut 162	

Juridiska avdelningen

19.12.1996

Försäkringsperioder i andra EU-länder och proportionerad återstående tid	32
Jämförelse med pro rata-pensionen	33
Arbete före 23 års ålder	33
4.7.6 Samtidigt förvärvsarbete	34
Proportionerad återstående tid och samtidigt förvärvsarbete	35
4.7.7 Invalidpension från Finland på tidigare grunder	36
4.7.8 Överenskommelser om social trygghet med Tyskland och Österrike	36
4.7.9 Begynnelsestidpunkten för invalidpension	36
4.8 Individuell förtidspension	37
Heleffektiv från Finland	37
Pro rata-pension med återstående tid	37
4.9 Rehabiliteringsstöd	38
4.10 Beräkning av rehabiliteringspenning	38
4.11 Arbetslöshetspension	39
4.12 Hur pension tjänas in under pensioneringstid	39
4.13 Samordning av EU-pensioner	40
4.13.1 Pension enligt nationell lag	40
Rätt till samordning	40
Samordning av SOLITA-ersättningar	42
Samordningstekniken	42
Samordning när Tyskland och Österrike är involverade	43
4.13.2 Teoretisk pension, pro rata-pension	44
4.13.3 Sammandrag av samordningen av EU-pensioner fr.o.m. 1.7.1994	45
BILAGOR Räkneexempel	
Hur återstående tid räknas till godo i EU-/EES-ländernas invalidpensioner	
Hur antagandetid räknas till godo i den svenska pensionen	
Olycksfallspension i EU-länderna	

Juridiska avdelningen

19.12.1996

5.9.1	Provisoriskt beslut	18
5.9.2	Det slutliga beslutet sänds till sökanden och anvisningarna för överklagande	18
	Medborgare i tredje land	18
	Anvisningar om partiellt överklagande	19
5.9.3	Det slutliga beslutet sänds till den utredande anstalten	19
	Den utredande anstalten i Finland	19
	Den utredande anstalten utomlands	19
5.9.4	Blankett E 210	20
5.9.5	Den följande anstalten	21
5.10	Beslutssammandraget	21
	Nya försäkringsperioder	22
BILAGOR	E 210 Meddelande om beslut angående pensionsansökan (finska)	
	Fraser till blankett E 210 (obs! återstående tid heter antagande tid i Sverige)	
	Beslutsmodell	

INNEHÅLLSFÖRTECKNINGEN

8 OMRÄKNING AV EU-PENSIONEN

8.1 Allmänt	3
Omräkning av valutorna	3
Förhöjning av pension från Sverige	4
När ändringarna är obetydliga	4
8.2 Omräkning av pensionen på grund av ny EU-pension	4
Tidpunkten för omräkningen	5
8.3 Omräkning av pensionen när pensionen från ett annat EU-land ändras eller upphör	6
När pensionen ändras	6
När pensionen upphör	8
8.4 Omräkning på basis av ansökan	8
8.4.1 Allmänt	8
Begäran om justering (omräkning)	8
När pensionstagaren är bosatt i Finland	9
När pensionstagaren är bosatt utomlands	11
Begäran om justering ur beräkningssynpunkt	11
När pensionen kan bli högre	11
När det sammanlagda beloppet av pensionerna förblir oförändrat	12
Omräkningsförfarandet	12
8.4.2 Förfarandet då pensionstagaren är bosatt i Finland	12
A Ålderspensionerna	12
B Heleffektiv invalidpension från Finland och förtidspension som fribrev från Sverige	13
Hur begäran om justering handläggs	14
När pensionstagarens svar är jakande	15
När pensionstagaren inte svarar eller när svaret är nekande	16
C Invalidpension som fribrev från Finland och heleffektiv från Sverige	16
Arbetsoförmågan började medan anställningen pågick	16
När pensionstagaren svarar jakande	17
När pensionstagaren inte svarar eller när svaret är nekande	18
Arbetsoförmågan har inte börjat medan anställningen pågick	18
D Invalidpensionerna enligt den tidigare gällande nordiska konventionen	18

8.4.3 Förfarandet när pensionstagaren är bosatt i Sverige	20
8.5 Skyddsregeln under ikraftträdelseperioden	20
Exempel på hur skyddsregeln tillämpas	22
8.5.1 När pensionssökanden är bosatt i Finland	24
Uppgifter inbegärs	24
Delgivning av beslut	25
Slutligt beslut i Finland	25
8.5.2 Pensionssökanden är bosatt utomlands	26
8.5.3 Den tidigare gällande nordiska konventionen om social trygghet och skyddsregeln	27
8.6 Försättningspensionerna	28
De gamla försättningspensionerna	28
Skyddsregeln för ikraftträdelseperioden tillämpas inte på försättningspensionerna	30
Nya försättningspensioner	30
8.7 När den finska arbetspensionen ändras till ett annat pensionsslag	31
8.7.1 Delpensionen ändras till full invalidpension	31
8.7.2 Den individuella förtidspensionen ändras till invalidpension	31
8.7.3 Arbetslöshetspensionen ändras till invalidpension	32
8.7.4 Invalidpensionen ändras till ålderspension	33
8.7.5 Deltidspensionen ändras till invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension	34
8.7.6 Arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension	34
8.8 Engångsbetalning och EU-bestämmelserna	34

BILAGA 1 Basbelopp i Sverige som tillämpas vid höjning av pensionen

Juridiska avdelningen

19.12.1996

2.6 Undantag från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning	19
Bestämmelserna om dispens	19
Retroaktiv dispens	20
2.7 Betydelsen av tidigare utsändningsperioder	20
Dispens för längre tid än fem år	21
2.8 Arbetsgivarföretaget har bytt ägare	21
2.9 Arbetsgivaren byts under pågående utsändning	22
Arbetsgivaren byts inom samma koncern	22
Arbetsgivaren byts (inte inom samma koncern)	22
2.10 Arbetstagaren blir egenföretagare	22
2.11 Bosättningsvillkoret och EU	23
2.12 Försäkringslönen	24
2.13 Försäkringsavgifter	24
Olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifterna	25
Arbetstagarens sjukförsäkringsavgift och arbetsgivarens socialskyddsavgift	25
Uppbörderna av försäkringsavgifter utomlands	25
2.14 Intyg och anmälningar som gäller tillämplig lagstiftning	26
2.14.1 Intyg och anmälningar	26
2.14.2 Intyg till arbetstagare och företagare som kommer till Finland från ett annat EU-land	28
2.14.3 Inget intyg	28
2.14.4 Retroaktivt intyg för utsänd arbetstagare	29
2.14.5 Rättsskyddet för den som ansöker om intyg	29
2.15 Övervakning	30
2.16 Frivillig APL-pensionsförsäkring	30
2.17 Förvärvsarbete samtidigt med heffektivpension	31
2.18 Ytterligare information	31
BILAGOR	Ansökan om utsändningsintyg/Dispens 2133 (svenska o. finska)
	Intyg E 101 (finska)
	Intyg E 102 (finska)
	Intyg E 103 (engelska)
	Administrativa kommissionens beslut 162

Juridiska avdelningen

19.12.1996

Försäkringskyldigheten fastställs då enligt respektive överenskommelse och således inte enligt bestämmelserna i förordningen.

Överenskommelserna med Storbritannien, Tyskland, Österrike och Luxemburg har förhandlats på nytt så att lagvalsreglerna motsvarar bestämmelserna i förordningen. De nya överenskommelserna har dock ännu inte trätt i kraft.

2.3 Huvudprinciper för försäkring

Bestämmelserna om försäkring av arbetstagare och egenföretagare ingår i:

- avdelning 2, artiklarna 13-17 i förordningen 1408/71,
- avdelning 3, artiklarna 10b-14 i tillämpningsförordningen 574/72,
- EU:s Administrativa kommissions beslut nr 126, 148 och 162 och rekommendationer nr 14 och 16 om socialförsäkring.

I det följande kallas dessa regler och bestämmelser för EU-bestämmelserna.

EU-bestämmelserna om försäkring tillämpas bara på EU- och EES-ländernas medborgare.

Försäkringsbestämmelserna gäller hela den sociala trygghet, som förordningen omfattar, d.v.s. för Finland både den sysselsättningsbaserade (bl.a. arbetspensionen och olycksfallsförsäkringen) och den bosättningsbaserade sociala tryggheten (bl.a. folkpensionen och sjukförsäkringen).

Förordningen gäller dock enbart den lagstadgade sociala tryggheten. Sålunda omfattar förordningen t.ex. inte pensionssystem som baserar sig på kollektivavtal som är allmänna i Europa.

Inom EU försäkras arbetstagaren i princip i sysselsättningslandet, men i särskilda fall kan den anställda också försäkras i utsändningslandet, bosättningslandet eller i ett annat land där arbetsgivaren har sitt säte.

Juridiska avdelningen

19.12.1996

Principen om ett EU-lands lagstiftning

Genom bestämmelserna om försäkring i förordningen 1408/71 säkerställs att arbetstagaren eller egenföretagaren omfattas av socialförsäkringslagstiftningen i något EU-land (artikel 13.1). Detta betyder att försäkringsavgifter betalas och förmåner erhålls enligt lagstiftningen i endast ett EU-land.

2.3.1 Principen om sysselsättningsland

I normala fall bestäms förmånerna och avgifterna enligt lagstiftningen i den stat där arbetstagaren eller egenföretagaren förvärvsarbetar = principen om sysselsättningsland. Detta betyder att den som kommer till Finland för att arbeta genast kommer att omfattas av den finska socialtrygghetslagstiftningen, dvs. också av folkpensions- och sjukförsäkringssystemen. Också barnbidragen kan betalas enligt finsk lagstiftning även om barnen inte bor i Finland (artikel 13.2.a och b).

2.3.2 Utsända arbetstagare

Tillfälligt förvärvsarbete i 12 månader

Om en arbetstagare sänds ut till ett annat EU-land för att arbeta där tillfälligt och förvärvsarbetet förutses fortgå högst 12 månader, omfattas arbetstagaren alltjämt av försäkringen i utsändningslandet. Dessutom förutsätts att arbetstagaren fortsätter att vara anställd av den sändande arbetsgivaren och att arbetstagaren inte har sänts ut för att ersätta någon som har fullgjort sin utsändningsperiod (artikel 14.1 a och b). Arbetstagaren får då ett intyg över utsändningen (E 101).

Bestämmelserna om utsända arbetstagare är ovillkorliga och åsidosätter principen om sysselsättningsland.

För att en arbetstagare skall betraktas som utsänd arbetstagare, förutsätts att den sändande arbetsgivaren har regelbunden verksamhet i utsändningslandet. En person kan således inte betraktas som utsänd arbetstagare från Finland, om han har övergått i ett sådant företags tjänst utomlands som hyr ut personal från Finland eller om arbetstagaren genom förmedling har fått en anställning i ett annat företag i utlandet (Administrativa kommissionens beslut nr 162). Sådana företag är bl.a. de s.k. postboxfirmorna. Också i det fall att ett företag har grundats enbart för verksamhet i utlandet och inte idkar verksamhet i Finland, kan arbetsgivaren inte anses ha regelbunden

Juridiska avdelningen

19.12.1996

verksamhet i Finland (t.ex. när ett litet bolag har grundats för viss byggnadsverksamhet utlomlands).

Arbetstagaren kan betraktas som utsänd även om han anställs direkt för utsändning (Administrativa kommissionens beslut nr 162). Men i dessa fall förutsätts att arbetstagaren är socialförsäkrad i utsändningslandet före utsändningen. Beträffande Finland betyder detta att en arbetstagare som utsänds från Finland skall omfattas av finsk socialtrygghetslagstiftning då han utsänds.

För att en arbetstagare skall kunna omfattas av finsk socialtrygghetslagstiftning, förutsätts att han varit anställd i minst en månad enligt någon arbetspensionslag eller att han har haft en KAPL- eller KoPL-anställning under den minimitid som förutsätts enligt dessa lagar eller att arbetstagaren tidigare har varit försäkrad som egenföretagare eller lantbruksföretagare.

Om arbetstagaren inte har fullgjort sysselsättningsperioder i Finland enligt landets arbetspensionslagar, förutsätts vid utsändningen att han omfattas av det finska bosättningsbaserade socialskyddet (FPL-förmåner).

Om arbetstagaren före utsändningen felaktigt har försäkrats i Finland t.ex. under en tidigare utsändning, avregistreras den felaktiga försäkringen. Då betraktas inte arbetstagaren som utsänd från Finland.

Norden

En arbetstagare som har flyttat till ett annat nordiskt land försäkras i bosättningslandet enligt den nordiska konventionen. Bosättningen bestäms i princip enligt det s.k. internordiska flyttningsbetyget (Förordningen om ikraftträdande av överenskommelsen mellan de nordiska länderna om folkbokföring 14.9.1990/851, FörfS 49).

Om en finsk arbetsgivare sänder ut en arbetstagare som är i hans tjänst i Finland för att arbeta i ett annat nordiskt land, fortsätter arbetstagaren att omfattas av den finska socialförsäkringen trots att han har ansökt om internordiskt flyttningsbetyg innan han påbörjade utsändningen. Arbetsgivaren är således samma finska arbetsgivare före och efter flyttningen. Här förutsätts att också de övriga villkoren för utsändningen är uppfyllda.

Familjemedlemmar

Om medföljande familjemedlemmar till en utsänd arbetstagare inte själva förvärvsarbetar, avgörs frågan om deras bosättningsbaserade socialförsäkringstillhörighet (bl.a. moderskaps- och sjukförsäkringsförmåner, FPL-förmåner) på basis av finsk lagstiftning (8 § lagen om tillämpning av lagstiftningen om

Juridiska avdelningen

19.12.1996

samma land som byts. Trots att ansvaret för löneutbetalningen övergår på dotterbolaget, utfärdar Pensionsskyddscentralen nytt intyg så länge som det fasta anställningsförhållandet mellan det finska moderbolaget och arbetstagaren fortsätter. Men om sysselsättningslandet inte godkänner det nya intyget, skall arbetstagaren försäkras i sysselsättningslandet (se punkten 2.3.2). Också i fråga om dispens måste sysselsättningslandet först lämna sitt samtycke för att man skall få den.

Arbetsgivaren byts (inte inom samma koncern)

Om en utsänd arbetstagare under giltighetstiden för utsändningsintyget eller dispensen övergår i en annan **finsk** arbetsgivares tjänst, måste den nya arbetsgivaren ansöka om nytt utsändningsintyg eller ny dispens. Om arbetstagaren övergår i en annan arbetsgivares tjänst ännu en andra gång, betraktas han som lokalt anställd och nytt intyg utfärdas inte mera.

Försäkringen i Finland upphör, om en arbetstagare under giltighetstiden för utsändningsintyget eller dispensen övergår i en annan, **utländsk** arbetsgivares tjänst, som hör till en annan koncern.

Arbetsgivaren måste anmäla förändringen till Pensionsskyddscentralen, som i sin tur vidarebefordrar informationen till Folkpensionsanstalten och förbindelseorganet i sysselsättningslandet.

2.10

Arbetstagaren blir egenföretagare

Om en arbetstagare under giltighetstiden för utsändningsintyget eller dispensen börjar arbeta som egenföretagare i sysselsättningslandet, upphör giltighetstiden för intyget eller dispensen. Förutsättningen är att företaget har sitt säte i Finland och att verksamheten åtminstone delvis också utövas i Finland. För att utsändningsintyg skall kunna utfärdas krävs ytterligare att verksamheten i samma EU-land inte pågår i mer än sammanlagt 12 månader. Om tidsgränsen överskrids kan man ansöka om dispens.

Ett nytt intyg över utsänd arbetstagare utfärdas, om arbetstagaren efter det att han övergått till företagaverksamhet, uppfyller villkoren för utsänd arbetstagare.

Försäkringsperioder i andra EU-länder och proportionerad återstående tid	32
Jämförelse med pro rata-pensionen	33
Arbete före 23 års ålder	33
4.7.6 Samtidigt förvärvsarbete	34
Proportionerad återstående tid och samtidigt förvärvsarbete	35
4.7.7 Invalidpension från Finland på tidigare grunder	36
4.7.8 Överenskommelser om social trygghet med Tyskland och Österrike	36
4.7.9 Begynnelsepunkten för invalidpension	36
4.8 Individuell förtidspension	37
Heleffektiv från Finland	37
Pro rata-pension med återstående tid	37
4.9 Rehabiliteringsstöd	38
4.10 Beräkning av rehabiliteringspenning	38
4.11 Arbetslöshetspension	39
4.12 Hur pension tjänas in under pensioneringstid	39
4.13 Samordning av EU-pensioner	40
4.13.1 Pension enligt nationell lag	40
Rätt till samordning	40
Samordning av SOLITA-ersättningar	42
Samordningstekniken	42
Samordning när Tyskland och Österrike är involverade	43
4.13.2 Teoretisk pension, pro rata-pension	44
4.13.3 Sammandrag av samordningen av EU-pensioner fr.o.m. 1.7.1994	45
BILAGOR Räkneexempel	
Hur återstående tid räknas till godo i EU-/EES-ländernas invalidpensioner	
Hur antagandetid räknas till godo i den svenska pensionen	
Olycksfallspension i EU-länderna	

Juridiska avdelningen

19.12.1996

Samordning av SOLITA-ersättningar

Om SOLITA-ersättningen från det andra EU-landet är primär i förhållande till landets arbetspension eller om förmånen och arbetspensionen betalas ut samtidigt, beaktas SOLITA-ersättningen vid samordningen av den finska arbetspensionen.

Om SOLITA-ersättningen från det andra landet är subsidiär i förhållande till landets arbetspension, såsom i Sverige, beaktas förmånen inte vid samordningen av den finska arbetspensionen.

I förteckningen i bilaga 4 anges för varje EU-land om olycksfallspensionen är primär eller subsidiär i förhållande till arbetspensionen. Trafikförsäkringsersättningens betydelse för pensionerna i EU-länderna utreds fall för fall.

Samordningstekniken

Militärskade-, olycksfalls- och trafikförsäkringsersättning kan inte heller alltid samordnas till fullt belopp. Om det andra EU-landet inte tar SOLITA-ersättningen i betraktande vid samordningen, kan den beaktas till fullt belopp i den finska arbetspensionen (gäller både SOLITA-ersättningar som betalas från Finland och sådana som betalas från andra länder).

Om däremot samma SOLITA-ersättning samordnas (med arbetspensionen) i två eller flera EU-länder, divideras den överskjutande del med vilken samordningsgränsen överskrids till följd av SOLITA-ersättningen med antalet berörda EU-länder innan arbetspensionen minskas (SOLITA-ersättningen fördelas således mellan länderna). Detta gäller också SOLITA-ersättningar som beviljas i Finland. Så förfars också när det andra EU-landet beviljar pro rata-pension. Före samordningen ber arbetspensionsanstalten det andra EU-landet meddela om förmånen samordnas i landet, om uppgifter om detta inte finns till hands.

I förordningen 1408/71 definieras inte hur den återstående tiden i sammanträffande arbetspensioner skall proportioneras mellan EU-länderna vid samordningen. I Finland beaktas de övriga EU-ländernas förmåner för den återstående tiden vid samordningen på samma sätt som SOLITA-ersättningarna ovan. Andelen återstående tid i de andra EU-ländernas arbetspensioner räknas med andra ord samman med den finska arbetspensionen och den så uppkommande överskjutande delen divideras med antalet berörda EU-länder innan arbetspensionen minskas.

OLYCKSFALLSPENSIONER I EU-LÄNDERNA

	Allmän pension	Olycksfallspension primär subsidiär (el. bägge pensionerna)	Administration egen gemensam med allmän pension
Island	X		X
Norge	X		X
Sverige		X	X
Danmark		X -67 år	X
Nederländerna	X		(ej försäkring)
Belgien		X	X
Spanien	X		X
Irland	X		X
Storbritannien		(bägge pensionerna)	X
Italien, tjänstemän arbetstagare	X	X	X
Österrike		X	X
Grekland	X		X
Luxemburg		(bägge, max. genom- snitt av 5 bästa åren)	X
Portugal		X	X
Frankrike		(alla, ej samordning)	X
Tyskland		(bägge, samordning 80 % av lönen)	X

Exempel 8 (KAPL-pension, arbetslöshetstid)

Arbetstagaren är född 31.1.1945. Han arbetade i Finland under åren 1976-1987 och flyttade år 1988 till Sverige där han började förvärvsarbete 1.2.1988. Han blir arbetsförmögen 30.9.1996 medan han arbetar i Sverige.

År	Index-justerade KAPL-löner	Beräknade mån.	Faktiska inkomst-mån.	Arbetslöshets-dagar	EU-arb. lös.tid i månader
1976	100 000	12	12		
1977	70 000	12	6		
1978	90 000	12	11		
1979	120 000	12	10		
1980	140 000	12	12		
1981	180 000	12	10		
1982	190 000	12	11		
1983	160 000	12	6	180	6
1984	250 000	12	12		
1985	200 000	12	7	150	5
1986	230 000	12	8	44	2
1987	240 000	12	11		
Sml.	1 970 000	144	116	374	13

KAPL + arb.lösh.tid	Sverige	Återstående tid
-----		*-----*
116 + 13 = 129 mån	104	AOF 160 mån

Koefficient för arbetspensionstillägget: 0,034908

Den intjänade pensionen uppgår till 1,5 % av de sammanlagda inkomsterna uppräknade med arbetspensionstillägget:

$$2\,462,50 + 85,96 = 2\,548,46 \text{ mk/mån}$$

Medellönen är de sammanlagda inkomsterna dividerade med de beräknade inkomstmånaderna 144, efter avdrag för arbetslöshetstiden (17 mån) = 127 mån.

KAPL-medellönen:

$$1\,970\,000/127 = 15\,511,81 \text{ mk/mån}$$

Försäkringsperioder i Finland: $116 + 13 = 129$ mån
Försäkringsperioder i Sverige: 104 mån

EU-perioderna tillsammans: $129 + 104 = 233$ mån

Pensionen enligt nationell lag uppgår till 2 548,46 mk/mån (samordningen inverkar inte)

Pro rata-pension:

Teoretisk pension:

$$233/129 \times 2\,548,46 + 2\,171,65 \times 1,034908 =$$

$$4\,603,03 + 2\,247,46 = 6\,850,49 \text{ mk/mån}$$

Samordningen inverkar inte.

Pro rata-pension:

$$129/233 \times 6\,850,49 = 3\,729,76 \text{ mk/mån}$$

I pension skall beviljas 3 792,76 mk/mån.

Exempel 17 (heleffektiv KAPL-pension, artikel 15 i den nordiska konventionen, proportionerad återstående tid)

Personen är född 25.12.1949. Han arbetade i Sverige under åren 1976-1982 och i Finland med KAPL-arbete under åren 1983-1996. Han blir arbetsoförmögen 8.9.1996 i Finland.

Försäkringsperioder:	Finland	11 år 8 mån = 140 mån
	Sverige	6 år = 72 mån
	Sammanlagt	17 år 8 mån = 212 mån

Sverige	Finland KAPL	Återstående tid
-----	*-----*	*-----*
72 mån	140 mån	AOF 219 mån

KAPL-löner:

År	Faktiska KAPL-löner	Index-justerade	Beräknade mån. och d.	Faktiska inkomst-månader	Arbetslöshets-dagar	EU-arb.lös.tid månader
1983	66980,00	128835,85	12	12		
1984	72561,83	126947,14	12	12		
1985	1300,00					
1986	67900,00	102578,54	12	8	90	4
1987	85890,00	123401,14	12	12		
1988	57523,00	78420,20	12	6	100	4
1989	95878,40	121662,57	12	11		
1990	99704,60	118487,57	12	10		
1991	109094,80	120380,47	12	12		
1992	26195,90	27410,69	12	1	209	9
1993	127226,50	132653,22	12	5	71	3
1994	139560,00	145512,80	12	11		
1995	152880,50	157166,87	12	12		
1996	54300,00	52437,51	8 mån 8 d	8		
Sammanlagt		1 435 894,57	152 mån 8 d	120	470	20

På lönerna för 1996 görs ett avdrag enligt koefficienten för arbetstagares pensionsavgift 0,03430.

Den intjänade pensionen enligt intjäningsprocenten 1,5 % av de sammanlagda lönerna 1 435 894,57 är 1 794,87 mk/mån och 1 872,91 mk/mån uppräknade med koefficienten för arbetspensionstillägget 0,043478.

Personen har rätt till återstående tid i KAPL-pensionen eftersom KAPL-lönerna under 540 dagar före arbetsoförmågans inträde uppgår till minst 14 080 mk.

För lönen för den återstående tiden beräknas den genomsnittliga KAPL-månadslönen så att de sammanlagda lönerna divideras med de beräknade månaderna 152 efter avdrag för arbetslöshetstiden (arbetslöshetsdagarna omvandlas till månader genom division med 22). Den genomsnittliga KAPL-lönen för den återstående tiden är 10 969,40 mk/mån.

Försäkringsperioderna och de beräknade perioderna skiljer sig från varandra. Såsom försäkringsperioder beaktas de faktiska löneutbetalningsmånaderna enligt registret över arbetsförhållanden, medan året beräknas med 12 månader vid beräkning av medellönen.

Den återstående tiden omfattar 219 månader. KAPL-lönesummorna fördelas mellan de olika intjäningsprocenterna för den återstående tiden och multipliceras med intjäningsprocenten:

	Lön		Intjäningsprocent
Aof - 50 år	39 x 10969,40 =	427 806,60	1,5
50 år - 60 år	120 x 10969,40 =	1 316 328,	1,2
60 år - 65 år	60 x 10969,40 =	658 164,00	0,8

Pensionen för den återstående tiden uppräknad med arbetspensionstillägget är 2 389,43 mk/mån.

Beräknad enbart enligt nationell lag skulle KAPL-pensionen vara: intjänad pension 1 872,91 + pensionen för den återstående tiden 2 389,43 = 4 262,34 mk/mån.

Eftersom personen också i Sverige blivit beviljad förtidspension med återstående tid, proportioneras den finska pensionen för den återstående tiden i förhållande till försäkringsperioderna i enlighet med artikel 15 i nordiska konventionen.

Finlands andel av pensionen för den återstående tiden =

$$140/212 \times 2\,389,43 = 1\,577,92 \text{ mk/mån}$$

Nationell pension enligt överenskommelse om social trygghet:

Intjänad pension + proportionerad pension för den återstående tiden =

$$1\,872,91 + 1\,577,92 = 3\,450,82 \text{ mk/mån}$$

Pro rata -pension:

Teoretisk pension:

$212/140 \times$ intjänad pension + pensionen för den återstående tiden =

$$212/140 \times 1\,872,91 + 2\,389,43 = 5\,225,55 \text{ mk/mån}$$

KAPL-årslönen för 1995, dvs. 13 097,24 mk/mån, är samordningsgrund. Samordningen inverkar varken på beloppet för den nationella eller den teoretiska pensionen.

Pro rata-pension:

$$140/212 \times 5\,225,55 = 3\,450,82 \text{ mk/mån}$$

Eftersom den nationella pensionen och pro rata-pensionen är lika stora, beviljas pensionen som en KAPL-pension enligt nationell lag till beloppet 3 450,82 mk/mån fr.o.m. 1.10.1996.

Juridiska avdelningen

19.12.1996

5.9.1 Provisoriskt beslut	18
5.9.2 Det slutliga beslutet sänds till sökanden och anvisningarna för överklagande	18
Medborgare i tredje land	18
Anvisningar om partiellt överklagande	19
5.9.3 Det slutliga beslutet sänds till den utredande anstalten	19
Den utredande anstalten i Finland	19
Den utredande anstalten utomlands	19
5.9.4 Blankett E 210	20
5.9.5 Den följande anstalten	21
5.10 Beslutssammandraget	21
Nya försäkringsperioder	22

BILAGOR E 210 Meddelande om beslut angående pensionsansökan (finska)
Fraser till blankett E 210 (obs! återstående tid heter antagande tid i Sverige)
Beslutsmodell

BESLUT

Givet

Postningsdag

Namn
Muttinen Matti Einari

Personbeteckning:
Anhängigdag:

00000 BJÖRNEBORG

INVALIDPENSION

Pensionsrätt Ni har rätt till invalidpension enligt lagen om pension för arbetstagare. Pensionen har beviljats fr.o.m. 1.1.199?

Arbetsförmågan började 10.01.199?

Pensionsbeloppet 5.000,51 mk/månad fr.o.m. 1.1.199?
5.002,48 mk/månad fr.o.m. 1.1.199?

Eftersom Ni har förvärvsarbetat i ett annat EU/EES-land, har både den nationella pensionen och pro-rata-pensionen beräknats enligt EU-bestämmelserna om social trygghet. Ni har beviljats pension, beräknad enligt nationell lagstiftning (pro-rata-pension), eftersom den är större än pro-rata-pensionen (än nationell pension). (Bägge beräkningssätten resulterar i ett lika stort pensionsbelopp.)

eller

Eftersom Ni har förvärvsarbetat i Sverige (landets namn), har Er nationella pension beräknats enligt den nordiska konventionen om social trygghet. Dessutom har vid beräkningen också tillämpats EU-bestämmelserna om social trygghet. Ni har beviljats pension som har beräknats enligt den nationella lagstiftningen (pro-rata-pension beräknad enligt EU-bestämmelserna om social trygghet), eftersom pensionsbeloppet blir större än pro-rata-pension beräknad enligt EU-bestämmelserna. (Bägge beräkningssätten resulterar i ett lika stort pensionsbelopp.)

Betalningsdag 1 bankdagen varje månad.

Betalningsställe Eurajoen Osuuspankki, Björneborg, kontonummer

Retroaktiv pension Utbetalningen av Er retroaktiva pension för tiden 1.2.199?-31.8.199? innehålls tills vi har utrett om Sverige (Tyskland, Danmark) har ställt återkrav på pensionen.

eller

Betalningsdag för retroaktiv pension

Försäkringskassan i Sverige har meddelat att Er retroaktiva pension för tiden 1.1.199?-30.11.199? kan utbetalas till Er.

Lagrum

Lagen om pension för arbetstagare
Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden
Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen

BESLUT

Givet

Postningsdag

Ytterligare information

Er pensionsansökan har sänts för handläggning till Kommunernas pensionsförsäkring. Den ger Er ett separat beslut om pensionen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNINGEN

8 OMRÄKNING AV EU-PENSIONEN

8.1 Allmänt	3
Omräkning av valutorna	3
Förhöjning av pension från Sverige	4
När ändringarna är obetydliga	4
8.2 Omräkning av pensionen på grund av ny EU-pension	4
Tidpunkten för omräkningen	5
8.3 Omräkning av pensionen när pensionen från ett annat EU-land ändras eller upphör	6
När pensionen ändras	6
När pensionen upphör	8
8.4 Omräkning på basis av ansökan	8
8.4.1 Allmänt	8
Begäran om justering (omräkning)	8
När pensionstagaren är bosatt i Finland	9
När pensionstagaren är bosatt utomlands	11
Begäran om justering ur beräkningssynpunkt	11
När pensionen kan bli högre	11
När det sammanlagda beloppet av pensionerna förblir oförändrat	12
Omräkningsförfarandet	12
8.4.2 Förfarandet då pensionstagaren är bosatt i Finland	12
A Ålderspensionerna	12
B Heleffektiv invalidpension från Finland och förtidspension som fribrev från Sverige	13
Hur begäran om justering handläggs	14
När pensionstagarens svar är jakande	15
När pensionstagaren inte svarar eller när svaret är nekande	16
C Invalidpension som fribrev från Finland och heleffektiv från Sverige	16
Arbetsförmågan började medan anställningen pågick	16
När pensionstagaren svarar jakande	17
När pensionstagaren inte svarar eller när svaret är nekande	18
Arbetsförmågan har inte börjat medan anställningen pågick	18
D Invalidpensionerna enligt den tidigare gällande nordiska konventionen	18

8.4.3 Förfarandet när pensionstagaren är bosatt i Sverige	20
8.5 Skyddsregeln under ikraftträdelseperioden	20
Exempel på hur skyddsregeln tillämpas	22
8.5.1 När pensionssökanden är bosatt i Finland	24
Uppgifter inbegärs	24
Delgivning av beslut	25
Slutligt beslut i Finland	25
8.5.2 Pensionssökanden är bosatt utomlands	26
8.5.3 Den tidigare gällande nordiska konventionen om social trygghet och skyddsregeln	27
8.6 Försättningspensionerna	28
De gamla försättningspensionerna	28
Skyddsregeln för ikraftträdelseperioden tillämpas inte på försättningspensionerna	30
Nya försättningspensioner	30
8.7 När den finska arbetspensionen ändras till ett annat pensionsslag	31
8.7.1 Delpensionen ändras till full invalidpension	31
8.7.2 Den individuella förtidspensionen ändras till invalidpension	31
8.7.3 Arbetslöshetspensionen ändras till invalidpension	32
8.7.4 Invalidpensionen ändras till ålderspension	33
8.7.5 Deltidspensionen ändras till invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension	34
8.7.6 Arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension	34
8.8 Engångsbetalning och EU-bestämmelserna	34

BILAGA 1 Basbelopp i Sverige som tillämpas vid höjning av pensionen

8

OMRÄKNING AV EU-PENSIONEN

8.1

Allmänt

Enligt EU-bestämmelserna kan omräkning av beviljad pension eller omräkning av nationell pension till EU-pension komma i fråga i tre olika situationer:

- 1) när en pensionstagare beviljas ny pension från ett annat EU-land eller när pensionen från ett annat EU-land ändras eller dras in (omräkning, jfr ny samordning, se punkterna 8.2 och 8.3)
- 2) när pensionstagaren ansöker om att den löpande pensionen som har beviljats före 1.1.1994 skall omräknas till EU-pension (se punkten 8.4 Omräkning på basis av ansökan)
- 3) när minst två EU-länder har beviljat pension genom beslut efter 1.1.1994 så att pensionerna har börjat utbetalas före 1.1.1994 och fortsätter in på 1994 (skyddsregeln för ikraftträdelseperioden, se punkten 8.5).

Med EU-pension avses pension som bestäms genom tillämpning av bestämmelserna i förordningen 1408/71. Enligt dessa bestämmelser är den fastställda pensionen antingen nationell pension eller pro-rata-pension enligt förordningen (eller nationell enligt överenskommelse om social trygghet), beroende på vilken som är den större pensionen. Nationell pension enligt förordningen kan vara lika stor som pension enligt enbart nationell lagstiftning, i det fall att förordningens bestämmelser om samordning eller återstående tid inte inverkar på EU-pensionens belopp. Det väsentliga är att EU-pensionen har beviljats med tillämpning av bestämmelserna i förordningen 1408/71 (begrepp, se punkten 1.9).

I fortsättningen avses med EU-länder också EES-länderna Island, Norge och Liechtenstein.

Omräkning av valutorna

När pensionen från ett annat land omräknas till finska mark används den växelkurs som Europeiska gemenskapernas kommission (EG-kommissionen) har räknat ut (artikeln 107 i tillämpningsförordningen 574/72). Pensionsskyddscentralen har i ett brev meddelat pensionsanstalterna om kursen.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Förhöjning av pension från Sverige

När ATP-pensionen från Sverige ändras att motsvara ett annat belopp än basbeloppet vid tidpunkten för beviljandet, används vid omräkningen basbeloppen i bilaga 1. Basbeloppen används på samma sätt som APL-indexalen i Finland (pensionsbeloppet som skall omräknas multipliceras med basbeloppet för det år som det skall uppräknas till och resultatet delas med basbeloppet för det år från vilket pensionen skall omräknas).

Exempel: Svensk pension som börjat 1996 omräknas till nivån för 1997 enligt följande

$$\text{Svensk pension} \times \frac{35\,574}{35\,476}$$

Juridiska avdelningens meddelande 4/97

När ändringarna är obetydliga

Om omräkningen av pensionen inverkar obetydligt på beloppet, behöver inte pensionsbolaget omräkna EU-pensionen.

8.2

Omräkning av pensionen på grund av ny EU-pension

Om sökanden har fått pension från Finland och pensionstagaren senare beviljas ny pension från ett annat EU-land på basis av en ny ansökan, omräknas den löpande pension från Finland (artikel 49.2 i förordningen 1408/71). Den finska pensionen omräknas sålunda till en EU-pension, trots att den har beviljats före 1.1.1994.

Dock inverkar inte omräkningen alltid på pensionsbeloppet. Om pensionen från Finland har beviljats som heffektiv pension och ett annat EU-land beviljar ålderspension, ändras inte det finska pensionsbeloppet. Beloppet ändras inte heller, om det andra EU-landet beviljar invalidpension utan återstående tid. Beloppet för den finska heffektiva pensionen kan ändras, om ett annat nordiskt land vid en senare tidpunkt beviljar pensionstagaren invalidpension med återstående tid på basis av en ny ansökan. Då omräknas den finska heffektiva pensionen genom att man proportionerar den återstående tiden. Om pensionen beviljas av en institution i ett land utanför Norden, kan vid omräkningen av den nationella pensionen enligt bestämmelserna i förordningen den återstående tidens andel samordnas i pensionen.

Vid omräkningen av pensionen räknar man å ena sidan ut den nationella pensionen (eller nationell pension enligt överenskommelse om social trygghet) och å andra sidan pro-rata-pensionen enligt förordningen och av dessa beviljas sedan den pension som är större. Det sammanlagda beloppet av den finska arbetspensionen och det andra EU-landets arbetspension jämförs inte med det tidigare beloppet. Om man vid omräkningen proportionerar den finska återstående tiden, kan det totala beloppet av arbetspensionerna minska, eftersom man i dessa situationer inte tillämpar någon skyddsregel.

Tidpunkten för omräkningen

I förordningen finns ingen bestämmelse om vilken tidpunkt man skall utgå ifrån vid omräkningen. Därför tillämpas nationella bestämmelser.

I 8 a § lagen om pension för arbetstagare (APL) finns en bestämmelse om ny samordning. Enligt den görs ny samordning från den dag pensionsantalten får kännedom om att utländsk förmån har beviljats eller att den har ändrats (8a § 5 mom. APL).

När den återstående tiden proportioneras på det sätt som avses i artikel 15 i den nordiska konventionen om social trygghet betraktas proportioneringen som samordning enligt 8 a § APL. Detta baserar sig på bestämmelserna i artikel 46b i förordningen 1408/71, som tillämpas när förmåner av samma slag sammanträffar (46b.2.b.i). Om ett annat nordiskt land beviljar den sökande ny pension med rätt till återstående tid, omräknas den finska heffektiva pensionen genom att man proportionerar den återstående tiden. Omräkningen gäller från början av den kalendermånad som följer efter att den teoretiska anstalten fick kännedom om att det andra nordiska landet har beviljat pension. Den teoretiska anstalten kan till institutionen i det andra nordiska landet, som har beviljat den nya pensionen, framställa ett regresskrav på det pensionsbelopp som har betalats utan grund.

När man i Sverige beviljar invalidpension tillsvidare som fortsättning på tidsbegränsad invalidpension tolkas detta som att man har beviljat ny pension (sjukbidraget har ändrats till förtidspension). Tidsbegränsad pension (sjukbidrag) som har börjat före 1.1.1994 omräknas i sådana situationer till EU-pension. Om sjukbidraget i Sverige har beräknats som fribrevspension, beviljar man nu i Sverige den återstående tiden i förtidspensionen som fribrevspension enligt bilagan VI till förordningen.

När den teoretiska anstalten i Finland får kännedom om den omräknade svenska pensionen, kan den omräkna sin pension från början av den månad som följer efter det att den fick meddelandet från Sverige.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Om det svenska sjukbidraget har varit helegående, kan man i Sverige vid beräkningen av förtidspensionen inte proportionera den återstående tiden, om inte den finska fribrevspensionen omräknas till pro-rata-pension med återstående tid. När invalidpensionen ändras från tidsbegränsad invalidpension till invalidpension som gäller tills vidare, omräknas inte pensionsgrunderna (om fortsättningspensioner, se punkten 8.5).

Om ett annat EU-land utanför Norden beviljar den sökande ny pension, omräknas pensionen på motsvarande sätt till EU-pension från början av den månad som följer efter att den teoretiska anstalten fick kännedom om pensionen från det andra EU-landet. När sedan den nationella pensionen beräknas i enlighet med förordningen, kan man samordna den återstående tidens pensionsdel som ingår i det andra EU-landets pension (se punkten 4.13.1).

8.3

Omräkning av pensionen när pensionen från ett annat EU-land ändras eller upphör

Den finska arbetspensionen omräknas också, om pensionen från det andra EU-landet ändras (artikel 51.2) eller upphör (artikel 49.3) och ändringen inverkar på den finska arbetspensionens belopp.

Omräkningen görs från samma tidpunkt som omräkning på grund av att ny EU-pension har beviljats, d.v.s. från början av den kalendermånad som följer efter att den teoretiska anstalten fick kännedom om det andra EU-landets ändringsbeslut eller beslut om indragning av pensionen.

När pensionen ändras

När pensionen från ett annat EU-land har ändrats, omräknas arbetspension från Finland som har beviljats som EU-pension efter 1.1.1994 bara när ändringen beror på att försäkringsperioderna som beaktas vid beräkningen har ändrats och ändringen inverkar på pensionsbeloppet. Pensionsanstalten inbegär vid behov uppgifter om nya försäkringsperioder från det behöriga landet, ifall de inte har anmälts i samband med omräkningen.

Om pensionen från det andra EU-landet ändras till ett annat pensionslag (invalidpension ändras till ålderspension) föranleder detta inte omräkning av den finska arbetspensionen. När den finska invalidpensionen ändras till ålderspension omräknas den inte, trots att det andra EU-landet räknar om sin pension till ålderspension med beaktande av försäkringsperioderna efter invalidpensionsfallet. I Finland beaktas försäkringsperioderna fram till den tidpunkt när arbetsförmågan började och invalidpensionen ändras till en lika stor ålderspension. Därför omräknas inte den finska invalidpensionen, på vilken

ålderspensionen baserar sig, på grund av att det andra EU-landet har beviljat ålderspension (se punkten 8.7.4).

I Tyskland t.ex. omräknas pensionen i sin helhet när den ändras till ålderspension och då beaktas tiden som invalidpensionär som försäkringsperiod. Denna ändring inverkar dock inte på det finska pensionsbeloppet, eftersom man i Finland räknar försäkringsperioderna fram till tidpunkten för invalidpensionsfallet också när pensionen ändras till ålderspension. Om pensionsdelen för den tyska återstående tiden vid samordningen har räknats tillgodo i den finska pensionen, blir samordningen i kraft när den tyska pensionen har ändrats till ålderspension, eftersom pensionärstiden beaktas vid beräkningen av den tyska ålderspensionen (se artikel 46b.2.b: "tillgodoräknad period som anses vara fullgjord mellan den dag då försäkringsfallet inträffade och en senare dag").

Om den finska invalidpensionen har börjat före 1.1.1994 och den har beräknats enligt överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Tyskland (den återstående tiden har halverats), omräknas den finska pensionen inte när den i Finland och Tyskland ändras till ålderspension. Om Tyskland beviljar ålderspension vid en tidigare ålder än den finska pensionsåldern, omräknas finsk invalidpension som har börjat före 1.1.1994 till EU-pension. Pensionsbeloppet blir större, om den återstående tiden i den tidigare pensionen enligt överenskommelsen blev halverad. Hela den återstående tiden skall räknas tillgodo i den nationella pensionen, beräknad enligt förordningen.

Om pensionen från ett annat EU-land ändras på grund av sådan annan förändring som inte beror på att försäkringsperioderna har ändrats (t.ex. att utbetalning av barntillägget har upphört eller delpensionen har ändrats till full pension), omräknas inte den finska arbetspensionen som har beviljats som EU-pension.

Enligt EU-bestämmelserna betalas barntillägg som ansluter sig till en pension endast i det land där pensionstagaren är bosatt (artikel 77.2.b). Enligt bestämmelsen skall utbetalningen av barntillägget upphöra, om pensionstagaren flyttar från Finland till ett annat EU-land. Därför borde inte pensionstagare som är bosatta utomlands beviljas barntillägg till arbetspensionen. I Finland har dock barntillägget betraktats som ett pensionstillägg som ansluter till ikraftträdelsen av arbetspensionssystemet och det har därför betalats oberoende av bosättningsorten.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

När pensionen upphör Om pensionen från det andra EU-landet upphör och detta inverkar på det finska pensionsbeloppet, omräknar den teoretiska anstalten den finska arbetspensionen från början av den kalendermånad som följer den dag anstalten fick kännedom om att det andra EU-landet har gett ett beslut om att pensionen dras in.

T.ex. om ett annat nordiskt land drar in invalidpensionen och den återstående tiden i den finska arbetspensionen har proportionerats, omräknas den finska arbetspensionen till pension med oproportionerad återstående tid från början av den kalendermånad som följer den dag den teoretiska anstalten fick kännedom om att det andra nordiska landet har gett ett beslut om att pensionen dras in (förutsatt att den finska invalidpensionen eller arbetslöshetspensionen inte också dras in).

8.4

Omräkning på basis av ansökan

8.4.1

Allmänt

Pension som har beviljats i ett medlemsland innan förordningen trädde i kraft, kan på basis av **pensionstagarens ansökan** omräknas i enlighet med bestämmelserna i förordningen. Om den finska arbetspensionen har beviljats före 1.1.1994 kan pensionstagaren ansöka om omräkning av pensionen. En pensionstagare som har beviljats pension före 1.1.1994 från ett annat EU-land kan också ansöka om omräkning av pensionen.

Enligt förordningen kan man inte förvärva rättigheter för en period som infaller före den dag förordningen började tillämpas i medlemslandet (artikel 94.1). Sålunda kan pension som har omräknats till EU-pension börja utbetalas tidigast fr.o.m. 1.1.1994.

Om pensionstagaren har ansökt om att pensionen skall omräknas senast i slutet av 1995, börjar hans rätt till det omräknade sammanlagda beloppet fr.o.m. 1.1.1994. Om omräkning begärs senare, kan det nya beloppet betalas från början av den månad som följer efter att begäran om justering har lämnats in.

Handläggningen av begäran om justering avviker från det egentliga EU-pensionsansökningsförfarandet på så sätt, att inga E-ansökningsblanketter används, att Pensionsskyddscentralen alltid sköter förbindelsen till utlandet och att beslutssammandrag inte ges.

Begäran om justering (omräkning)

I Finland sköts omräkningen av pensionerna av arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet skilt för sig. Vid omräkningen av ar-

Juridiska avdelningen

28.2.1997

betspensionerna sköter Pensionsskyddscentralen förbindelsen till utlandet. Pensionstagare som är bosatt i Finland kan begära omräkning av sin pension på en blankett särskilt uppgjord för detta ändamål av Pensionsskyddscentralen (ETK 2158) eller i ett fritt formulerat brev, som sänds antingen till arbetspensionssystemets betjäningställe eller Folkpensionsanstalten. Begäran om justering av folkpensionen anses inte gälla arbetspensionssystemet, ifall man inte på blanketten också särskilt har begärt omräkning av arbetspensionen.

Enligt EU-bestämmelserna berör inte skyddsregeln omräkningsförfarandet. Det sammanlagda beloppet av arbetspensionerna kan i så fall minska på grund av omräkningen. I Finland anhängiggörs därför omräkningsärenden för arbetspensioner när begäran om justering lämnas in. Begäran kan annulleras, om arbetspensionernas sammanlagda belopp, beräknat enligt EU-bestämmelserna, blir jämförelsevis mindre än det tidigare beloppet. När pensionstagaren meddelar att han vill ha pensionen beräknad enligt EU-bestämmelserna, betraktas detta som den egentliga begäran om justering. Begäran om justering anses likväl ha blivit anhängig (före 31.12.1995 eller efter det) när begäran om justering har anlänt.

Om begäran om justering har lämnats i ett annat EU-land där pensionstagaren är bosatt, sköts omräkningsförfarandet där. Om en pensionsansökningsblankett anländer från ett annat EU-land, tolkas den inte som en begäran om justering. Den betraktas som begäran om justering endast i det fall att det på blanketten tydligt står att den sökande begär omräkning av sin arbetspension i enlighet med EU-bestämmelserna.

När pensionstagaren är bosatt i Finland

Omräkningen görs av den arbetspensionsinstitution som räknar ut den teoretiska pensionen. Denna arbetspensionsinstitution för den privata eller offentliga sektorn är den som sist har försäkrat pensionstagaren eller som har beviljat pension med återstående tid eller som kan innehålla rätt till återstående tid (se punkten 3.6.2).

Pensionsskyddscentralen skaffar och förmedlar de nödvändiga uppgifterna för omräkningen. Den sänder först uppgifterna om de finska försäkringsperioderna till den utländska institutionen som betalar pensionen. Samtidigt begär den uppgifter om pensionsbeloppen före och efter 1.1.1994 samt det andra landets intyg om försäkringsperioder.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Pensionstagaren väljer

När pensionsinstitutionen har fått uppgifterna sänder den pensionstagaren en jämförande beräkning av arbetspensionernas belopp som för bägge länderna har beräknats enligt EU-bestämmelserna och beloppen för pensionerna som beviljats före 1.1.1994. Pensionsinstitutionen kan också vid behov meddela förmånernas sammanlagda belopp genom att till finska mark räkna om de belopp som det andra EU-landet har anmält och använda EG-kommissionens växelkurs.

Om begäran om justering har lämnats in före 31.12.1995, är valutaomräkningsdatum "den giltiga dagen", d.v.s. 1.1.1994. På basis av detta datum bestäms den tillämpliga medelkursen (medelkurser 1.1-31.3.1994, se bilagan till cirkuläret A 37/94). Om det är fråga om svensk pension, multipliceras pensionsbeloppet med talet 0,6945.

Om begäran om justering har lämnats in efter 31.12.1995, är "den giltiga dagen" den 1 dagen i den följande månaden efter att begäran om justering lämnades in (d.v.s. den dag från vilken pensionstagaren är berättigad till omräknad pension).

Exempel: Begäran om justering har lämnats in 15.6.1996. Rätt till omräknad pension börjar fr.o.m. 1.7.1996. "Den giltiga dagen" är alltså 1.7.1996. Pension som har anmälts i ett annat EU-lands valuta omräknas enligt juli månads valutakurs (se brev 15.5.1996 till arbetspensionsanstalterna). Om det är fråga om svensk pension, multipliceras pensionsbeloppet med talet 0,704527.

Om pensionernas sammanlagda belopp blir större, ombeds pensionstagaren att inom sex månader underrätta pensionsinstitutionen som har skickat den jämförande pensionsberäkningen, ifall han väljer att få det sammanlagda pensionsbeloppet beräknat enligt EU-bestämmelserna. Pensionstagaren reserveras sålunda möjlighet att reda ut t.ex. den totala effekten av beskattningen på pensionen. Om pensionstagaren svarar jakande, ger pensionsinstitutionen ett beslut om EU-pensionen med anvisningar för sökande av ändring.

Om det sammanlagda pensionsbeloppet till följd av beräkningen blir mindre eller inte alls ändras, sänder arbetspensionsinstitutionen till både pensionstagaren och Pensionsskyddscentralen ett fritt formulerat meddelande om att det sammanlagda pensionsbeloppet förblir oförändrat. Pensionstagaren kan likväl om han så önskar få ett separat överklagbart beslut om det finska avgörandet.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Pensionsskyddscentralen förmedlar till Folkpensionsanstaltens lokalbyrå och den utländska institutionen det slutliga beslutet till följd av omräkningen. I sådana situationer ges inga beslutssammandrag.

När pensionstagaren är bosatt utomlands

Om begäran om justering har lämnats in till institutionen i ett annat EU-land där pensionstagaren är bosatt, sköter institutionen omräkningsförfarandet. Pensionsskyddscentralen är informationsförmedlare och vidarebefordrar anhängiguppgifterna om justeringsbegäran till Folkpensionsanstalten. Arbetspensionsanstalterna beräknar de finska arbetspensionerna enligt EU-bestämmelserna, anmäler de nuvarande pensionsbeloppen och EU-beloppen till Pensionsskyddscentralen. Den utländska institutionen gör den jämförande beräkningen efter det att den har fått de nödvändiga uppgifterna och meddelar slutresultatet av beräkningen till Finland.

Begäran om justering ur beräkningssynpunkt

Omräkningsärendena kan inte med säkerhet på förhand grupperas enligt principen höjd pension eller oförändrad pension.

När pensionen kan bli större

I det följande räknas de situationer upp när pensionernas sammanlagda belopp vid omräkningen kan bli större. Antingen är det den finska eller utländska pensionen som blir större eller så är det bägge som blir större. I vissa situationer kan den ena pensionen bli mindre, medan den andra blir större.

- a) Personer som har beviljats pension med återstående tid. Till denna grupp hör personer som har beviljats pension med återstående tid på grundval av förvärvsarbete i Finland samt de vars återstående tid baserar sig på förvärvsarbete utomlands. I sådana fall där två länder har beviljat pension med återstående tid, är det sällsynt, men inte omöjligt, att pensionen vid omräkningen blir större.
- b) Personer som under anställningen blivit arbetsoförmögna i ett land där bestämmelser om återstående tid inte finns. Dessa personer har enligt EU-bestämmelserna rätt att få pro-rata-pension med återstående tid från Finland. Pensionen är i regel större än enbart fribrevspension.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

- c) Personer på vilkas pensioner den förminskande samordningseffekten uteblir eller lindras till följd av omräkningen. Sådana fall torde vara sällsynta.

När det sammanlagda beloppet av pensionerna förblir oförändrat

- a) Pensioner som har beviljats i form av ålderspensioner i alla EU-länder.
- b) Pensioner som har beviljats efter 1.1.1994 i form av förtida ålderspensioner.

Omräkningsförfarandet

I det följande ges anvisningar om förfarandet i Finland vid handläggningen av begäran om justering mellan Finland och Sverige. Vid handläggningen av övriga EU-länders omräkningsansökningar iakttas i tillämpliga delar samma förfarande som i fråga om Sverige.

8.4.2

Förfarandet då pensionstagaren är bosatt i Finland

A

Ålderspensionerna

De svenska ålderspensionerna omräknas inte, oberoende av om de har börjat i form av invalidpension eller ålderspension. Sverige ger ett avslagsbeslut i ärendet med anvisningar för sökande av ändring direkt till pensionstagaren. En kopia av det svenska beslutet och intyg om försäkringsperioderna i Sverige (E 205 S) samt pensionstagarens ansökan och intyg om försäkringsperioderna i Finland (E 205 FIN) sänds till Pensionsskyddscentralen för vidarebefordran till den teoretiska arbetspensionsanstalten.

Eftersom de svenska och finska pensionerna förblir oförändrade, sänder arbetspensionsanstalten ett fritt formulerat meddelande till pensionstagaren om att pensionernas sammanlagda belopp förblir oförändrat.

I meddelandet anges också att pensionstagaren, om han så önskar, kan få ett separat överklagbart beslut om det finska avgörandet.

Arbetspensionsanstalten gör upp ett pensionsfallsmeddelande i huvudsak enligt anvisningarna i cirkuläret C 1/94, punkten 2.3.3.2 "Pensionen ändras inte till EES-pension". På pensionsfallskortet antecknas kod 1 i den ruta som anger vilket ärende det är fråga om, kod E antecknas i den andra delrutan för pensionsslag och kod 3V i avgör-

Juridiska avdelningen

28.2.1997

anderutan. Kortet fylls i övrigt i på samma sätt som meddelandet om att ärendet har förfallit. Anhängiguppgifterna för ansökan avlägsnas sålunda från VIRE-registret (handläggningsregistret).

Uppgiften om avslagsbeslutet från Sverige sparas inte i pensionsfallsregistret.

B

Heleffektiv invalidpension från Finland och förtidspension som fribrev från Sverige

Enligt tidigare beräkningsregler har heleffektiv invalidpension beviljats från Finland och fribrevspension från Sverige.

Sverige har fram till 8.10.1996 tolkat bestämmelserna om omräkning av pensionen i förordningen 1408/71 så, att rätt till återstående tid i Sverige inte kan uppstå enligt förordningen, om inte denna rätt förelåg vid tidpunkten för pensionsfallet enligt då gällande svensk nationell lagstiftning. Därför ansåg man i Sverige att bestämmelserna i bilaga VI till förordningen 1408/71 om rätten till återstående tid inte kunde tillämpas, om pensionsfallet hade inträffat före 1.1.1994, eftersom förordningen jämte bilagor då inte ännu hade trätt i kraft i Sverige (den gamla tolkningen).

Sveriges ståndpunkt om hur den återstående tiden skall bestämmas ändrades i oktober 1996. Numera anser man att den sökande skall kunna beviljas rätt till återstående tid i fribrevspensionen enligt bestämmelsen i bilaga VI till förordningen, trots att pensionsfallet har inträffat före 1.1.1994 (den nya tolkningen). I Sverige har man meddelat att man å tjänstens vägnar korrigerar de felaktiga besluten.

Svar på begäran om justering enligt den gamla tolkningen

Till följd av att pensionstagare som är bosatta i Finland har lämnat in begäran om justering, har det till Finland anlant beslut från Sverige i enlighet med den gamla tolkningen med meddelande om att den svenska pensionen, omräknad enligt EU-bestämmelserna, förblir oförändrad (eftersom pensionsfallet inträffade före 1.1.1994). Sverige räknade inte om invalidpensionen (förtidspensionen) som beviljades som fribrevspension, utan gav ett avslagsbeslut med anvisningar för sökande av ändring direkt till pensionstagaren. En kopia av det svenska beslutet jämte intyg om de svenska försäkringsperioderna (E 205 S) samt pensionstagarens ansökan och intyg om de finska försäkringsperioderna (E 205 FIN) har sänts till Pensionsskyddscentralen för vidarebefordran till arbetspensionsanstalten.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Eftersom det svenska pensionsbeloppet enligt den gamla tolkningen förblev oförändrat, har man i Finland inte kunnat beräkna den heffektiva pensionen med den återstående tiden proportionerad i enlighet med artikeln 15 i den nordiska konventionen, då proportioneringen förutsätter att åtminstone två länder beviljar pension med rätt till återstående tid. Arbetspensionsanstalten har kanske redan sänt ett meddelande till pensionstagaren om att pensionernas sammanlagda belopp förblir oförändrat.

Om Sverige sänder Pensionsskyddscentralen en ny korrigerad beräkning i enlighet med den nya tolkningen, med det nya ATP-pensionsbeloppet före och efter 1.1.1994, sänder Pensionsskyddscentralen det svenska meddelandet till den teoretiska anstalten. Efter det att den teoretiska anstalten har fått uppgifterna, omräknar den pensionen från Finland och meddelar de nya pensionsbeloppen till pensionstagaren.

Om det sammanlagda beloppet av pensionerna blir större, skall pensionstagaren inom sex månader meddela arbetspensionsanstalten om han önskar att pensionen omräknas enligt EU-bestämmelserna. Om pensionstagaren svarar jakande, ger pensionsanstalten ett beslut om EU-pension med anvisningar om sökande av ändring. Pensionsanstalten informerar Pensionsskyddscentralen om hur omräkningsärendet har avgjorts. Pensionsskyddscentralen underrättar Sverige om vilken pension (nationell pension eller pension enligt EU-bestämmelserna) landet bör bevilja.

Sökande av ändring

Exempel: Pensionsanstalten har på basis av det svenska meddelandet, som getts enligt den gamla tolkningen, underrättat pensionstagaren om att pensionsbeloppet förblir oförändrat vid omräkningen. Pensionstagaren har bett om ett överklagbart beslut och han har överklagat beslutet innan Sverige har sänt en korrigerad beräkning i enlighet med den nya tolkningen. Då sänder den teoretiska anstalten för eventuell självrättelse på nytt en förfrågan till Sverige om hur stor den svenska pensionen enligt EU-bestämmelserna blir. Om Sverige nu ger ett meddelande om fribrevspension med återstående tid, görs en ny jämförande beräkning och omräkningsbeslutet rättas, ifall det finns skäl för det. Om pensionernas sammanlagda belopp förblir oförändrat eller minskar vid omräkningen, överförs ändringsansökan för behandling till besvärinstans.

Hur begäran om justering handläggs

Sverige räknar ut ATP-pensionen före och efter 1.1.1994, meddelar pensionsbeloppen och försäkringsperioderna till Pensionsskyddscentralen, som sänder dem vidare till den teoretiska anstalten. Efter det

Juridiska avdelningen

28.2.1997

att den teoretiska anstalten har fått uppgifterna om pensionsbeloppen och intyget om försäkringsperioderna E 205 FIN, räknar den ut de finska pensionsbeloppen och meddelar den sökande både de finska och svenska beloppen före och efter 1.1.1994. Pensionsanstalten kan också räkna ut och meddela pensionstagaren det sammanlagda beloppet av pensionerna i finska mark.

Pensionsanstalten sänder ett fritt formulerat brev inklusive beräkningarna till pensionstagaren och anger att han inom sex månader kan anmäla om han vill att hans finska och svenska arbetspension skall omräknas enligt bestämmelserna i förordningen. Pensionstagaren får på detta sätt en möjlighet att reda ut eventuella skatteeffekter på arbetspensionen och den finska folkpensionen.

När pensionstagarens svar är jakande

Om pensionstagaren väljer att få sin pension omräknad enligt EU-bestämmelserna, ges ett beslut om EU-pension med anvisningar för sökande av ändring som sänds till pensionstagaren och en kopia till Pensionsskyddscentralen. I beslutet anges från vilket datum den omräknade pensionen utbetalas och vilka försäkringsperioder som har beaktats vid beräkningen.

Pensionsskyddscentralen sänder uppgifterna till Sverige på en kontaktblankett (E 001) jämte en kopia av beslutet och en eventuell regressbegäran från den teoretiska anstalten.

Sverige ger ett beslut om EU-pension med anvisningar för sökande av ändring och sänder den direkt till pensionstagaren och en kopia till Pensionsskyddscentralen. Beslutet registreras hos Pensionsskyddscentralen.

Arbetspensionsanstalten gör upp ett pensionsfallsmeddelande i huvudsak enligt anvisningarna i cirkuläret C 1/94, punkten 2.3.3.1 "Pensionen har ändrats till EES-pension". På pensionsfallskortet antecknas följande uppgifter

- vid ärende antecknas koden 2L
- i den andra delrutan för pensionsslag antecknas koden E
- efter siffran i avgöranderutan antecknas koden V
- som begynnelse datum 1.1.1994 eller om begäran om justering har lämnats in efter 1.1.1994, är begynnelse datum den 1 dagen i den följande månaden efter att begäran lämnades in.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Övriga uppgifter antecknas i regel på samma sätt som i fråga om invalidpension.

Uppgifterna om Sveriges beslut registreras i Pensionsskyddscentralens pensionsfallsregister. Pensionsslaget är 0UE och som ursprungligt begynnelse datum anges det ursprungliga begynnelse datumet för den "tidigare pensionen" (den som har betalats ut före omräkningen).

När pensionstagaren inte svarar eller när svaret är nekande

Pensionsanstalten väntar på pensionstagarens svar i sex månader. Om pensionstagaren inte svarar eller om svaret är nekande, sänder pensionsanstalten ett skriftligt meddelande till Pensionsskyddscentralen om att begäran om justering har förfallit genom beslut. Pensionsskyddscentralen underrättar i sin tur på kontaktblanketten (E 001) institutionen i Sverige om att begäran har förfallit. Inom datatrafiken förfar man i övrigt i enlighet med vad som anges i punkten A Ålderspensionerna.

C

Invalidpension som fribrev från Finland och heleffektiv från Sverige

Enligt tidigare beräkningsregler har invalidpension från Finland beviljats som fribrevspension och från Sverige i form av heleffektiv invalidpension (förtidspension).

Också i sådana situationer kan pensionernas sammanlagda belopp ändras, eftersom Finland kan omräkna fribrevspensionen i enlighet med bilagan VI till förordningen 1408/71 till pro-rata-pension med återstående tid, d.v.s. Finland kan foga en del av den återstående tiden till fribrevspensionen. Men för att pro-rata-pension med återstående tid skall kunna beviljas, förutsätts att pensionstagaren har blivit arbetsförmögen under sitt förvärsarbete eller sin förvärsverksamhet. I sådana situationer tillämpar Sverige bestämmelsen i artikel 15 i den nordiska konventionen och minskar den heleffektiva pensionen som den har beviljat genom att proportionera den återstående tiden.

Arbetsförmågan började medan anställningen pågick

Om man från Sverige har meddelat att pensionstagaren har blivit arbetsförmögen under pågående förvärsarbete, räknar Sverige ut ATP-pensionsbeloppet före och efter 1.1.1994, sänder uppgifterna om beloppen, intyget över försäkringsperioderna och eventuell regressbegäran till Pensionsskyddscentralen.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Efter att uppgifterna, begäran om justering samt intyget över försäkringsperioderna (E 205 FIN) har anlänt till Pensionsskyddscentralen från Sverige, vidarebefordras de till den teoretiska anstalten, som räknar ut det sammanlagda beloppet av de finska och svenska arbetspensionerna. Pensionsanstalten sänder ett fritt formulerat brev inklusive beräkningen till pensionstagaren, där det meddelas att han har sex månader på sig att avgöra ifall han väljer att få sin finska och svenska pension omräknad enligt bestämmelserna i förordningen.

När pensionstagaren svarar jakande

Om pensionstagaren svarar jakande, ges ett beslut om EU-pension med anvisningar för sökande av ändring, som sänds till pensionstagaren och en kopia till Pensionsskyddscentralen. I beslutet anges från vilket datum den omräknade pensionen betalas, för vilken tid den retroaktiva pensionen har innehållits och vilka försäkringsperioder som har beaktats vid beräkningen.

Pensionsskyddscentralen antecknar uppgifterna på kontaktblanketten E 001 och sänder den jämte en kopia av beslutet till Sverige. Sverige ger ett beslut med anvisningar för sökande av ändring och sänder den direkt till pensionstagaren och en kopia av beslutet till Pensionsskyddscentralen inklusive en eventuell specificerad regressbegäran. Beslutet införs i Pensionsskyddscentralens register. Som pensionsslag antecknas koden OUE och 1N som beviljningsgrund. Regressbegäran vidarebefordras till pensionsbolaget.

Arbetspensionsanstalten gör upp ett pensionsfallsmeddelande i huvudsak enligt anvisningarna i cirkuläret C 1/94, punkten 2.3.3.1 "Pensionen har ändrats till EES-pension". På pensionsfallskortet antecknas följande uppgifter

- i ärenderutan antecknas koden 2L
- i den andra delrutan för pensionsslag antecknas koden E
- efter siffran i avgöranderutan antecknas koden 1V
- i rutan för beviljningsgrunden antecknas koden 2E
- i tredje delen i rutan 69 c anges EU/EES-delen och koden för beräkningsregeln. Dessa uppgifter uppges inte av pensionsanstalterna för den offentliga sektorn.
- som begynnelse datum 1.1.1994 eller, om begäran om justering har lämnats in efter 1.1.1994, är begynnelse datum den 1 dagen i den följande månaden efter att begäran lämnades in.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Övriga uppgifter antecknas i regel på samma sätt som i fråga om invalidpension.

Ett beslutssammandrag (E 211) ges inte. Med pensionsfallsmeddelandet avlägsnas anhängiguppgifterna för begäran om justering från VIRE-registret (handlägningsregistret).

När pensionstagaren inte svarar eller när svaret är nekande

Pensionsanstalten väntar på pensionstagarens svar i sex månader. Om pensionstagaren inte svarar eller om hans svar är nekande, sänder pensionsanstalten till Pensionsskyddscentralen ett skriftligt meddelande om att begäran om justering har förfallit genom beslut. Pensionsskyddscentralen antecknar uppgifterna på kontaktblanketten E 001 och sänder den till Sverige.

Inom datatrafiken förfar man i övrigt enligt vad som anges i punkten A Ålderspensionerna.

Arbetsoförmågan har inte börjat medan anställningen pågick

Om pensionstagaren enligt svaret från Sverige inte har blivit arbetsoförmögen medan anställningen pågick eller om uppgifterna inte går att få, förfar pensionsanstalten på samma sätt som i fråga om ålderspensioner. I sådana situationer har Sverige också gett avslagsbeslut, som inte har postats direkt till pensionstagaren, eftersom den finska arbetspensionsanstalten ännu inte har tagit ställning till frågan. I sådana situationer har Sverige sänt avslagsbeslutet till Pensionsskyddscentralen, som sänder det vidare till den teoretiska anstalten.

I sådana situationer sänder pensionsanstalten avslagsbeslutet från Sverige tillsammans med sitt eget meddelande till pensionstagaren. Pensionstagaren underrättas då om att han kan få ett separat överklagbart beslut om avgörandet i Finland.

Inom datatrafiken förfar man enligt vad som anges i punkten A Ålderspensionerna.

D

Invalidpensionerna enligt den tidigare gällande nordiska konventionen

Finland och Sverige har beviljat pension som beräknats enligt de tidigare reglerna i artikel 23 i den tidigare gällande nordiska konventionen.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Enligt den nordiska konventionen om social trygghet (den tidigare gällande nordiska konventionen) som var i kraft före 1.1.1994 beviljades pension med återstående tid enbart av det land där det på grundval av nationell lagstiftning fanns rätt till återstående tid. Om sökanden enligt de nationella lagarna hade haft rätt till återstående tid i två eller flera nordiska länder (t.ex. på basis av efterkarenstid), beviljades återstående tid enbart i ett nordiskt land i enlighet med artikeln 23 i konventionen. Sålunda beviljades pension med återstående tid enbart av det land i Norden i vars pension den återstående tidens pensionsdel var störst.

Också i sådana situationer kan pensionernas sammanlagda belopp ändras vid omräkning enligt EU-bestämmelserna, eftersom bägge länderna måste räkna om sin pension. Sverige höjer sin fribrevspension om Finland har betalat hela den återstående tidens pensionsandel på grundval av den gamla nordiska konventionen. Finland räknar för sin del ner sin heffektiva pension i enlighet med artikel 15 i den nya nordiska konventionen.

Om Sverige har betalat hela den återstående tidens pensionsdel i enlighet med den tidigare gällande nordiska konventionen, minskar Sverige sin pension och proportionerar den återstående tiden enligt artikel 15 i den nya nordiska konventionen. Som en följd av detta höjer Finland sin pension på basis av samma artikel.

I Sverige beräknas ATP-pensionsbeloppet före och efter 1.1.1994 och beloppen och intyget om försäkringsperioderna i Sverige (E 205 S) och en eventuell regressbegäran sänds till Pensionsskyddscentralen. När Pensionsskyddscentralen har fått uppgifterna sänder den dem till den teoretiska anstalten, som beräknar det sammanlagda beloppet av arbetspensionerna och sänder beräkningen till pensionsstagaren.

När pensionsanstalten har fått den sökandes svar förfar den på samma sätt som i punkten C (Invalidpension som fribrev från Finland och heffektiv från Sverige) och ett pensionsfallskort fylls i, dock så att i rutan för **beviljningsgrunden antecknas koden 1N eller 3N.**

I sådana situationer är beviljningsgrunden nu kodad med 1P eller 3P i pensionsfallsregistret. Om hela den återstående tidens pensionsdel har tidigare betalats från Finland, proportioneras den återstående tiden i Finland. I Sverige fogas sedan den proportionerade återstående tiden till pensionen. Den teoretiska anstalten förfar i dessa situationer på samma sätt som i punkten B (Heffektiv invalidpension från Finland och förtidspension som fribrev från Sverige). Den teoretiska anstalten sänder sin eventuella specificerade regressbegäran via Pensionsskyddscentralen till Sverige.

8.4.3

Förfarandet när pensionstagaren är bosatt i Sverige

Om en i Sverige bosatt pensionstagare har begärt att hans arbetspensioner skall omräknas och Sverige ber Finland meddela pensionsbeloppet före och efter 1.1.1994, räknar den teoretiska anstalten ut beloppen. Ett skriftligt meddelande om beloppen skickas till Pensionsskyddscentralen för vidarebefordran till Sverige.

Innan pro-rata-pensionen med eventuell återstående tid räknas ut, skall pensionsanstalten likväl ta reda på om pensionstagaren blev arbetsoförmögen medan han i Sverige arbetade som anställd eller arbetade som företagare. Om utredningen inte leder till resultat eller om pensionsfallet i Finland har inträffat efter det att förvärvsarbetet upphörde, meddelar man Sverige att det finska arbetspensionsbeloppet inte ändras om det omräknas enligt EU-bestämmelserna.

När pensionsanstalten via Pensionsskyddscentralen har meddelat Sverige beloppet av arbetspensionen, väntar pensionsanstalten tills Sverige meddelar om pensionen skall omräknas eller inte. Anhängiguppgifterna avregistreras inte förrän svaret har anlänt.

När försäkringskassan i Sverige meddelar att pensionstagaren vill att hans pension skall omräknas enligt EU-bestämmelserna, ger pensionsanstalten ett överklagbart beslut och förfar på samma sätt som vid ansökningar som har lämnats in i Finland.

8.5

Skyddsregeln under ikraftträdelseperioden

Om pensionsärendet vid ikraftträdelsen av EES-bestämmelserna är under behandling och det visar sig att det sammanlagda beloppet av pensionerna enligt EU-bestämmelserna blir mindre, garanterar skyddsregeln att pensionstagaren får sin pension enligt den tidigare gällande nationella lagstiftningen. Förfarandet baserar sig på bestämmelserna i artiklarna 118 och 119 i tillämpningsförfordningen 574/72.

Förutsättningen för att skyddsregeln i artikel 118 skall kunna tillämpas är:

- att det beviljande beslutet har getts när EU-bestämmelserna var i kraft, d.v.s. efter 1.1.1994 och
- att pensionen börjar innan EES-överenskommelsen trädde i kraft, d.v.s. före 1.1.1994.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Med beslutsdagen avses den dag det slutliga beviljande beslutet har getts. Den dag det provisoriska beslutet har getts har ingen betydelse vid tillämpningen av skyddsregeln.

Skyddsregeln tillämpas inte, om pensionsfallet har inträffat i december 1993 och pensionen börjar 1.1.1994.

Skyddsregeln kan speciellt inverka på beloppet för invalidpensionen. Skyddsregeln inverkar inte på pensioner som börjar i form av ålderspension eller förtida ålderspension (ifall inte återstående tid ingår i den förtida ålderspensionen och pension med återstående tid också beviljas från ett annat EU-land). Effekten är densamma som vid omräkning av pensionen i olika situationer (se punkten 8.4.1).

Vid tillämpningen av skyddsregeln jämförs:

- det sammanlagda beloppet av pensionstagarens alla finska och utländska arbetspensioner, beräknade enligt de bestämmelser som gällde före 1.1.1994 (enligt den nationella lagstiftningen och de överenskommelser om social trygghet som gällde före 1.1.1994)
- med det sammanlagda beloppet av de finska och de utländska arbetspensionerna, beräknade enligt EU-bestämmelserna (antingen som nationell pension enligt förordningen/nationell enligt överenskommelse om social trygghet eller pro-rata-pension beroende på vilken pension som ger det större beloppet).

Nationell pension som har beräknats enligt förordningen avviker från pension som har beräknats på basis av enbart nationell lagstiftning på så sätt, att när man räknar ut den nationella pensionen enligt förordningen, tillämpar man förordningens bestämmelser om sammanläggning (sammanläggning av nationell pension är möjlig endast i begränsad omfattning eller då tillämpar man överenskommelse om social trygghet, som är avsedd att förhindra att återstående tid sammanträffar med en annan). Beräkningen av EU-pensionen förutsätter alltså att man först jämför den nationella pensionen enligt förordningen med pro-rata-pensionen och den pension som är större tas med i den jämförelse, där det sammanlagda beloppet av EU-pensionerna jämförs med det sammanlagda beloppet av pensionerna, beräknade enligt enbart nationell lagstiftning (eller enligt överenskommelserna om social trygghet som gällde före 1.1.1994, om begrepp se punkten 1.9).

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Vid tillämpningen av skyddsregeln behövs inte pensionstagarens ståndpunkt i saken, utan den teoretiska anstalten gör den jämförande beräkningen och beviljar den pension som vid jämförelsen ger det större bruttobeloppet av de sammanlagda pensionerna. Folkpensionen tas inte med i den jämförande beräkningen av arbetspensionerna.

Bestämmelserna i artikel 118 i förordningen är tolkningsbara. Av ordalydelsen i artikelns 1 punkt förstår man likväl indirekt att jämförelsen baserar sig på de sammanlagda beloppen av pensionerna (i texten används pluralisformen: "det belopp som har beräknats enligt bestämmelserna i a..."). Om ett annat EU-land under ikraftträdelseperioden redan har beviljat pension genom beslut före 1.1.1994, kan skyddsregeln inte tillämpas enligt denna tolkning, även om det finska beslutet ges efter 1.1.1994. Då har ju pensionen från det andra EU-landet beviljats som enbart nationell pension och därför kan man inte jämföra de sammanlagda beloppen.

Denna tolkning är också ändamålsenlig då man skall tillämpa bestämmelserna i den nya nordiska konventionen: om ett nordiskt land, som beviljar heffektiv invalidpension, har beviljat pension genom beslut före 1.1.1994, har den återstående tiden beviljats som heffektiv.

Om ett nordiskt land, som beviljar fribrevspension, ger efter 1.1.1994 ett beslut om fribrevspension med återstående tid enligt bilaga VI till förordningen 1408/71 på basis av samma ansökan och pensionsfall med verkan fr.o.m. 1.1.1994, resulterar detta i att pensionen med den återstående tiden betalas dubbelt från två nordiska länder.

Därför är det ändamålsenligt att tillämpa skyddsregeln enbart i sådana situationer där alla de EU-länder som beviljar pension har gett sina beslut när förordningen hade trätt i kraft, d.v.s. efter 1.1.1994, och pensionerna har börjat innan förordningen hade trätt i kraft, alltså före 1.1.1994.

Pensionen kan alltid på begäran omräknas till EU-pension (se punkten 8.4) eller omräknas när den sökande beviljas ny EU-pension på basis av en ny ansökan (se punkten 8.2). I den senare situationen kan det sammanlagda beloppet av pensionerna minska.

Exempel på hur skyddsregeln tillämpas

Skyddsregeln tillämpas om de beviljande besluten har getts efter 1.1.1994 och pensionerna börjar före 1.1.1994.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Exempel 1 Enligt nationella bestämmelser

1993	*	*	*	1994
		pf	beslut	pensionerna börjar

Pensionsfallet (pf) inträffar före 1.1.1994, de beviljande besluten från Finland och det andra EU-landet har getts före 1.1.1994 och pensionerna börjar före 1.1.1994: **nationella bestämmelser**

Exempel 2 Enligt nationella bestämmelser. Pensionerna har beviljats redan före 1.1.1994 så att de börjar efter 1.1.1994 (invalidpension efter primärtiden för sjukdagpenning).

1993	*	*	1994	*
		pf	beslut	pensionerna börjar

Pensionsfallet (pf) inträffar före 1.1.1994, de beviljande besluten från Finland och det andra EU-landet har getts före 1.1.1994 och pensionerna börjar 1.1.1994 eller senare: enligt **nationella bestämmelser**. Vid beslutsfattandet har den lagstiftning som då gällde tillämpats. Pensionen omräknas således inte i enlighet med EU-bestämmelserna annat än på pensionstagarens begäran eller om han beviljas ny EU-pension på basis av en ny ansökan (se punkten 8.2).

Exempel 3 **Skyddsregeln (artikel 118 i förordningen 574/72)**. Pensionssökanden är bosatt i Finland. Pensionsfallet inträffar före 1.1.1994. Arbetspensionsanstalten i Finland har först gett beviljande beslut inom 1994 och det andra EU-landet har gett beslut efter 1.1.1994. Pensionerna börjar före 1.1.1994.

1993	*	*	1994	*	s
		pf	FIN-pensionen börjar S-pensionen börjar	FIN-beslut	S-beslut

Pensionsfallet (pf) har inträffat före 1.1.1994, både den finska (=FIN-pensionen) och den svenska pensionen (=S-pensionen) börjar före 1.1.1994 och de beviljande besluten i bägge länderna (FIN-beslutet=beviljande beslut från Finland, S-beslutet=beviljande beslut från Sverige) har getts efter 1.1.1994:

- beräknas enligt de nationella bestämmelserna t.o.m. 31.12.1993,

- fr.o.m. 1.1.1994 omräkning enligt EU-bestämmelserna, om det sammanlagda beloppet av arbetspensionerna på det sättet blir större.

Exempel 4 Enligt nationella bestämmelser. Sökanden är bosatt utomlands och det andra EU-landet har redan gett beslut före 1.1.1994.

1993	s	*	1994	*
pf	s=Sveriges beslut pensionerna börjar		FIN-beslut	

Pensionsfallet (pf) inträffar före 1.1.1994, den finska och svenska pensionen börjar före 1.1.1994 och beviljande beslut i Sverige har getts före 1.1.1994 och i Finland (FIN-beslut) efter 1.1.1994: beräknas enligt **nationella bestämmelser**, eftersom Sverige-pensionen inte beräknas enligt EU-bestämmelserna.

Exempel 5 Enligt EU-bestämmelserna. Beslutet om pension har getts och pensionen börjar 1.1.1994 eller senare.

1993	*	1994*	*
pf	a) pensioner börjar	b) beslut	beslut pensioner börjar

Pensionsfallet (pf) inträffar före 1.1.1994, pensionerna börjar 1.1.1994 eller senare och de beviljande besluten har getts efter 1.1.1994: beräknas enligt **EU-bestämmelserna**. Anhängigdagen för ansökan inverkar inte.

Exempel 6 Enligt EU-bestämmelserna. Pensionsfallet har inträffat, besluten om pension har getts och pensionerna börjar 1.1.1994 eller senare.

1993	1994*	.	.
pf	pensionerna börjar	beslut	

8.5.1

När pensionssökanden är bosatt i Finland

Uppgifter inbegärs

Om pensionstagaren är bosatt i Finland, inbegär den teoretiska anstalten från det andra EU-landet via Pensionsskyddscentralen de nödvändiga uppgifterna för tillämpningen av skyddsregeln. När uppgifterna har inkommit, jämför den finska teoretiska anstalten det sam-

Juridiska avdelningen

28.2.1997

manlagda beloppet av pensionerna, beräknade enligt tidigare gällande nationella bestämmelser, med det sammanlagda beloppet av pensionerna, beräknade enligt EU-bestämmelserna och ger sedan ett slutligt beslut med anvisningar för sökande av ändring.

Delgivning av beslut

Den teoretiska anstalten meddelar Pensionsskyddscentralen vilken-dera pensionen (nationell pension eller EU-pension) det andra EU-landet skall bevilja fr.o.m. 1.1.1994. Pensionsskyddscentralen förmedlar detta till det andra EU-landet och ber det samtidigt sända sitt slutliga beslut till Pensionsskyddscentralen för registrering. De nödvändiga uppgifterna för tillämpningen av skyddsregeln förmedlas av Pensionsskyddscentralen till utlandet, även om begäran om justering har lämnats in på någon av Folkpensionsanstaltens lokalbyråer.

Om Pensionsskyddscentralen är utredande anstalt, gör den upp ett beslutssammandrag. I dessa fall ger inte Folkpensionsanstalten något sammandrag.

Slutligt beslut i Finland

Om man i Finland redan har gett ett slutligt beslut och man sedan får ett rättelsebeslut från ett annat EU-land eller beräkningar för att kunna jämföra pensionerna, räknar pensionsanstalten ut pensionen fr.o.m.1.1.1994 både enligt nationell lagstiftning och enligt EU-bestämmelserna. Den teoretiska anstalten meddelar slutresultatet av jämförelsen till Pensionsskyddscentralen, som vidarebefordrar informationen till det andra EU-landet.

Om det finska pensionsbeloppet minskar fr.o.m. 1.1.1994 (p.g.a. att den återstående tiden proportioneras), kan den teoretiska anstalten sända en regressbegäran till det andra EU-landet och kräva att den pension som landet ytterligare har beviljat pensionstagaren på grundval av retroaktiv rättelse skall innehållas. På så sätt kan överbetalning av finsk arbetspension i första hand krävas tillbaka från utländsk pension. Eftersom pensionernas sammanlagda belopp vid tillämpningen av skyddsregeln alltid blir större, kan den teoretiska anstalten omräkna pensionen fr.o.m.1.1.1994 utan att ansöka om undanröjande av beslutet hos Försäkringsdomstolen.

Den teoretiska anstalten sänder ett rättelsebeslut med anvisningar för sökande av ändring till Pensionsskyddscentralen, som i sin tur under- rättar det andra EU-landets institution om beslutet. Om Pensionsskyddscentralen är utredande anstalt, gör den upp ett beslutssammandrag.

Om skyddsregeln inverkar obetydligt på pensionsbeloppet (t.ex. proportioneringen av den återstående tiden minskar den finska pensionen endast obetydligt) och det slutliga beslutet

Juridiska avdelningen

28.2.1997

har redan getts, behöver inte den teoretiska anstalten omräkna pensionen. Men även i dessa situationer måste den teoretiska anstalten meddela slutresultatet av jämförelsen till Pensions-skyddscentralen, som vidarebefordrar resultatet till det andra EU-landet.

Tyskland I Tyskland har man av misstag å tjänstens vägnar omräknat vissa pensioner som har börjat före 1.1.1994 i enlighet med EU-bestämmelserna, trots att pensionstagarna är bosatta i Finland. I några fall har detta berott på att försäkringsperioderna har ändrats, vilket föranleder omräkning av pensionen. I bägge fallen slutbehandlas omräkningsärendet. Vid behov ber man om pensionstagarens samtycke till att ärendet behandlas.

Eftersom pensionstagaren är bosatt i Finland, är det den teoretiska anstalten i Finland som gör den jämförande beräkningen av de sammanlagda beloppen av pensionerna. Om det sammanlagda beloppet av de finska och tyska arbetspensionerna är större när det har beräknats enligt EU-bestämmelserna, kan pensionsanstalten i samband med det slutliga beslutet omräkna pensionen från början av den kalendermånad som följer efter det att den fick kännedom om det tyska ändringsbeslutet.

8.5.2

Pensionssökanden är bosatt utomlands

Om pensionstagaren är bosatt i ett annat EU-land, utreder bosättningslandet om skyddsregeln kan tillämpas där och inbegär de nödvändiga beräkningarna via Pensions-skyddscentralen från den teoretiska anstalten. Skyddsregeln tillämpas inte, om pensionsinstitutionen i bosättningslandet har gett ett beviljande beslut redan före 1.1.1994, trots att det finska beslutet har getts efter 1.1.1994 (se exemplet 4).

Exempel 7: Enligt skyddsregeln. Den sökande är bosatt i Sverige och Sverige har gett beslut om pension efter 1.1.1994. Pensionerna i bägge länderna börjar före 1.1.1994. Heleffektiv pension från Sverige. I övrigt är exemplet likt exemplet 3, men i detta fall ges det finska beslutet efter det svenska beslutet.

1993	*	1994	s	*
pf			S-beslut	FIN-beslut
			pensionerna börjar	

För att kunna jämföra pensionerna ber Sverige den teoretiska anstalten i Finland räkna ut pensionen enligt EU-bestämmelserna fr.o.m. 1.1.1994 till pro-rata-pension med återstående tid. Den teoretiska anstalten sänder beräkningen till Pensions-

skyddscentralen som förmedlar den till Sverige. Om Sverige meddelar att det sammanlagda beloppet av arbetspensionerna, beräknade enligt EU-bestämmelserna, blir större än det sammanlagda beloppet av arbetspensionerna, beräknade enligt nationella lagar, omräknar den teoretiska anstalten pensionen till pro-rata-pension med återstående tid fr.o.m. 1.1.1994.

Pensionskyddscentralen kan på den teoretiska anstaltens begäran be den utredande anstalten ta reda på om sökanden hade blivit arbetsförmögen medan anställningen utomlands pågick (jfr begäran om justering, punkten 8.4.2, situationen C Invalidpension som fribrev från Finland och heffektiv från Sverige).

Det är den utredande anstalten i bosättningslandet som skall underätta Pensionskyddscentralen, om pensionen skall beviljas som EU-pension fr.o.m. 1.1.1994. Om Finland har gett slutligt beslut om nationell fribrevspension och pensionen skall omräknas fr.o.m. 1.1.1994 till EU-pension, ger den teoretiska anstalten ett rättelsebeslut och beviljar pro-rata-pension med återstående tid fr.o.m. 1.1.1994. Handläggningstiden för dröjsmålsförhöjningen börjar från den dag den teoretiska anstalten har från utlandet fått kännedom om vilken pension, nationell eller pro-rata-pension med återstående tid, som skall beviljas fr.o.m. 1.1.1994.

Vissa pensionsanstalter har anhängiggjort utomlands bosatta personers ärenden på vilka skyddsregeln kan tillämpas, trots att det är institutionen i bosättningslandet som skall ta initiativet och göra en jämförande beräkning av pensionerna. Om institutionen i bosättningslandet inte har inbegärt några jämförande beräkningar från Finland, skickar Pensionskyddscentralen tillbaka handlingarna till den teoretiska anstalten, som avregistrerar anhängiguppgifterna om begäran om justering och ger ett slutligt beslut, ifall det inte har getts tidigare.

8.5.3

Den tidigare gällande nordiska konventionen om social trygghet och skyddsregeln

Enligt den tidigare nordiska konventionen, som gällde före 1.1.1994, beviljades pension med återstående tid enbart i det land där man enligt de nationella bestämmelserna kunde få rätt till återstående tid. Om man kunde få rätt till återstående tid enligt de nationella bestämmelserna i två nordiska länder (eller flere), beviljades den återstående tiden enbart i det nordiska land där den återstående tidens pensionsdel var störst.

När skyddsregeln för ikraftträdelseperioden tillämpas, jämförs det sammanlagda beloppet av arbetspensionerna, beräknade enligt be-

Juridiska avdelningen

28.2.1997

stämmelserna i den tidigare gällande nordiska konventionen, med det sammanlagda beloppet av arbetspensionerna, beräknade enligt EU-bestämmelserna och bestämmelserna i den nya nordiska konventionen som trädde i kraft 1.1.1994. Om det visar sig att det sammanlagda beloppet av pensionerna, beräknade enligt bestämmelserna i den tidigare gällande nordiska konventionen, blir större, beviljas pensionen i enlighet med den också för tiden efter 1.1.1994.

Det land där pensionssökanden är bosatt gör den jämförande beräkningen av pensionerna. Om sökanden är bosatt i Finland, inbegär den teoretiska anstalten beräkningarna från det andra nordiska landet, ger beslut om pension med anvisningar för sökande av ändring och sänder det till Pensionsskyddscentralen för vidarebefordran till det andra nordiska landet. När Pensionsskyddscentralen är utredande anstalt gör den beslutssammandraget. I dessa fall gör Folkpensionsanstalten inte något sammandrag.

Om pensionssökanden är bosatt i ett annat nordiskt land, skall bopärlingslandet meddela den teoretiska anstalten om vilken pension den skall bevilja fr.o.m. 1.1.1994 (pension enligt den tidigare gällande nordiska konventionen/enligt EU-bestämmelserna och den nya nordiska konventionen). Den teoretiska anstalten betalar ut pensionen enligt bestämmelserna i den tidigare gällande nordiska konventionen, tills den får de nödvändiga uppgifterna från det andra nordiska landet för det slutliga beslutet.

8.6

Fortsättningspensionerna

Tidsbegränsad pension kan bli omräknad till EU-pension på grundval av begäran om justering (beviljande av ny EU-pension eller ändring av EU-pension eller indragning av pension; se punkterna 8.2 och 8.3), eller på grund av skyddsregeln för ikraftträdelseperioden (se punkten 8.5).

De gamla fortsättningspensionerna

När tidsbegränsad invalidpension första gången beviljades genom beslut och pensionen började före 1.1.1994, ändras inte fortsättningspensionen till EU-pension i samband med senare fortsättningsbeslut. Om ny tidsbegränsad pension, rehabiliteringsstöd eller tillsvidaregällande invalidpension beviljas som fortsättning på en tidsbegränsad pension eller om pensionen fortsätter som full eller delpension, inverkar detta inte på saken. Enligt försäkringsdomstolens rättspraxis har pensionsgrunderna fastställts när pensionen beviljas. Därför kan pensionen inte minskas i samband med fortsättningsbeslut utan

att man ansöker om undanröjande av beslutet hos försäkringsdomstolen eller utan pensionstagarens samtycke till att sakfelet rättas.

Exempel: En finsk arbetspensionsanstalt har genom beslut 15.11.1993 beviljat en sökande tidsbegränsad invalidpension (efter primärtiden för sjukdagpenning) för tiden 1.6.1993-30.9.1994. Pensionen har beviljats som nationell pension. Som fortsättning på den tidsbegränsade invalidpensionen har pensionsanstalten genom beslut 12.8.1994 beviljat invalidpension som gäller tillsvidare. Eftersom pensionsgrunderna har fastställts när pensionen första gången beviljades, omräknas inte pensionen i Finland till EU-pension i samband med fortsättningsbeslutet, trots att fortsättningsbeslutet ges och fortsättningspensionen börjar efter 1.1.1994.

När den finska pensionen är tidsbegränsad, kan den svenska pensionen vara förtidspension. På motsvarande sätt kan den finska invalidpensionen ha beviljats tills vidare, medan den svenska pensionen har beviljats för en bestämd tid (sjukbidrag). Men den finska invalidpensionen omräknas inte heller i dessa situationer enligt EU-bestämmelserna, om den tidsbegränsade pensionen fortsätter och pensionen har första gången beviljats genom beslut före 1.1.1994.

Fortsättningspensionen beräknas alltså inte enligt EU-bestämmelserna, om den tidsbegränsade pensionen första gången beviljades genom beslut före 1.1.1994 och

- rehabiliteringsstöd till fullt belopp eller ett belopp, som är lika stort som delpensionen, beviljas som fortsättning på den tidsbegränsade fulla invalidpensionen,
- full invalidpension eller delpension beviljas som fortsättning på den tidsbegränsade fulla pensionen,
- rehabiliteringsstöd till fullt belopp eller ett belopp, som är lika stort som delpensionen, beviljas som fortsättning på den tidsbegränsade delpensionen,
- delinvalidpension eller full invalidpension beviljas som fortsättning på den tidsbegränsade delpensionen.

En sådan fortsättningspension kan dock bli omräknad på grundval av att pensionstagaren beviljas ny EU-pension eller att EU-pensionen upphör (se punkterna 8.2 och 8.3).

I Sverige anser man att ny pension har beviljats, när invalidpension som gäller tillsvidare (sjukbidraget ändras till förtids-

Juridiska avdelningen

28.2.1997

pension) beviljas som fortsättning på tidsbegränsad invalidpension. I sådana situationer omräknar man i Sverige pensionen till EU-pension, om den tidsbegränsade pensionen (sjukbidraget) började första gången före 1.1.1994. Om det svenska sjukbidraget har beräknats som fribrevspension, beviljar institutionen i Sverige förtidspensionen nu som fribrevspension med återstående tid i enlighet med bilagan VI till förordningen 1408/71.

Exempel: En finsk arbetspensionsanstalt har genom beslut 15.11.1993 beviljat en sökande tidsbegränsad heffektiv invalidpension för tiden 1.6.1993-30.9.1994. Pensionsanstalten har genom fortsättningsbeslut 12.8.1994 beviljat invalidpension som gäller tillsvidare. I Sverige beviljas också som fortsättning på den tidsbegränsade pensionen invalidpension som gäller tillsvidare, som samtidigt omräknas till EU-pension (till fribrevspension med återstående tid). När den teoretiska anstalten i Finland får kännedom om den omräknade svenska pensionen, kan den omräkna sin pension (proportionera den återstående tiden) från början av den månad som följer efter tillkännagivandet.

Exempel: Genom beslut 3.5.1993 har tidsbegränsad heffektiv pension (sjukbidrag) beviljats i Sverige för tiden 1.6.1993-30.9.1994. Genom beslut 15.11.1993 har man i Finland beviljat fribrevspension för motsvarande tid. I Sverige har man 5.7.1994 beviljat fortsättningspension tillsvidare (förtidspension) fr.o.m. 1.10.1994. Den teoretiska anstalten i Finland omräknar inte pensionsgrunderna i samband med att den genom beslut 12.9.1994 beviljar som fortsättning på den tidsbegränsade pensionen invalidpension tillsvidare fr.o.m. 1.10.1994. Då kan institutionen i Sverige vid beräkningen av förtidspensionen inte proportionera den återstående tiden, eftersom den finska fribrevspensionen inte innehåller återstående tid.

Skyddsregeln för ikraftträdelseperioden tillämpas inte på fortsättningspensionerna

Skyddsregeln tillämpas inte vid fortsättningsbeslut.

Skyddsregeln kan tillämpas vid beslut om tidsbegränsad invalidpension endast i samband med det första beslutet om tidsbegränsad pension och när den tidsbegränsade pensionen har beviljats och pensionen har börjat före 1.1.1994 (se punkten 8.5).

Nya fortsättningspensioner

Om pensionen beviljas första gången som tidsbegränsad efter 1.1.1994 så att den börjar 1.1.1994 eller senare, beviljas pensionen som EU-pension. Fortsättningspensionen omräknas ifall ett annat EU-

Juridiska avdelningen

28.2.1997

land beviljar sökanden ny pension eller beloppet ändras eller pensionen upphör (se punkterna 8.2 och 8.3).

8.7 När den finska arbetspensionen ändras till ett annat pensionsslag

8.7.1

Delpensionen ändras till full invalidpension

Om delinvalidpension som har börjat före 1.1.1994 omräknas till full invalidpension efter 1.1.1994, omräknas inte pensionen till EU-pension.

Om däremot ett annat EU-land samtidigt beviljar sökanden ny EU-pension, omräknar den teoretiska anstalten den finska pensionen till EU-pension från början av den kalendermånad som följer efter att anstalten fick kännedom om det andra EU-landets beviljande beslut.

Om den i Finland bosatta pensionstagarens delinvalidpension, beviljad som EU-pension, omräknas till full invalidpension, sänder den teoretiska anstalten sitt beslut till den utredande anstalten för vidarebefordran till utlandet. EU-pensionen omräknas inte, eftersom försäkringsperioderna inte ändras, men det andra EU-landet kan också efter tillkännagivandet av det finska beslutet, omräkna sin pension till full pension.

Om pensionstagaren är bosatt utomlands och den utredande institutionen där inte har sänt E-blanketter till Finland eller separat inbegärt uppgifter om det finska beslutet, förmedlas inte några uppgifter om omräkningsbeslutet (på blanketten E 210).

8.7.2

Den individuella förtidspensionen ändras till invalidpension

När den individuella förtidspensionen omräknas till invalidpension, förfar man på samma sätt som i punkten 8.7.1.

Om individuell förtidspension har börjat före 1.1.1994 och omräknas till delpension på grund av förvärvsinkomster, beräknas inte delpensionen som EU-pension.

Om den individuella förtidspensionen har beviljats som EU-pension och den omräknas till delpension på grund av förvärvsinkomster, förmedlar den utredande anstalten uppgifterna om beslutet till de länder som betalar ut invalidpension. En ny beräkning enligt EU-bestämmelserna görs inte eftersom försäkringsperioderna inte ändras.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

8.7.3

Arbetslöshetspensionen ändras till invalidpension

När arbetslöshetspension som har börjat före 1.1.1994 ändras till en lika stor invalidpension, omräknas den inte vid ändringen till EU-pension, om pensionstagaren inte samtidigt beviljas ny invalidpension från ett annat EU-land.

Exempel: En pensionssökande har vid sidan av finsk arbetslöshetspension som har börjat före 1.1.1994 fått invalidpension från Sverige. När pensionen också ändras till invalidpension i Finland, omräknas den inte i enlighet med den nya nordiska konventionen. (Pensionstagaren kan dock alltid ansöka om att få pensionerna omräknade till EU-pension.)

Om invalidpensionstagaren inte har fått pension från ett annat EU-land och han nu ansöker om att få sin pension ändrad till invalidpension, sänder den teoretiska anstalten ansökan om invalidpension jämte bilagor till den utredande anstalten, som sänder invalidpensionsansökan på blanketten E 204 med bilagor till de övriga EU-länder där den sökande har förvärvsarbetat. Detta förfarande gäller också arbetslöshetspensioner som har börjat efter 1.1.1994 och som har beviljats enligt EU-bestämmelserna.

Då omräknar den teoretiska anstalten i Finland den finska pensionen som har börjat före 1.1.1994 till EU-pension (proportionerar den återstående tiden) och ger ett provisoriskt beslut med verkan genast fr.o.m. den dag arbetslöshetspensionen ändras till invalidpension i Finland. Det slutliga beslutet ges efter det att man från det andra nordiska landet har fått meddelande om att beviljande beslut om invalidpension har getts. Förfarandet är detsamma om arbetslöshetspension enligt EU-bestämmelserna har beviljats efter 1.1.1994, men med full återstående tid.

Om sökanden redan har fått invalidpension från ett annat nordiskt land vid sidan av finsk arbetslöshetspension, som har beräknats som EU-pension, ändras inte den finska pensionen när den ändras till invalidpension, för då har den återstående tiden i arbetslöshetspensionen redan proportionerats.

Arbetslöshetspensionen betraktas som åldersförmån i den bemärkelse som avses i förordningen. Ifall sökanden inte har meddelat att han ännu inte vill ha ålderspension från de övriga EU-länder där han har förvärvsarbetat, fyller den utredande anstalten på basis av den finska ansökan om arbetslöshetspension i blanketten E 202 för ansökan om ålderspension. Om sökanden fogar ett läkarintyg till sin ansökan, sänder anstalten blanketten E 204 för ansökan om invalidpension till utlandet .

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Den finska arbetslöshetspensionen varken avbryts eller dras in, om pensionstagaren flyttar till ett annat EU-land.

8.7.4

Invalidpensionen ändras till ålderspension

När pensionen ändras till ålderspension omräknas den inte enligt EU-bestämmelserna. Om en pensionsansökan anländer från utlandet, tar pensionsanstalten en kopia av sitt tidigare beslut, fyller i blanketten E 210 på basis av uppgifterna i kopian och sänder blanketten med beslutskopian till Pensionsskyddscentralen för vidarebefordran till den utredande anstalten utomlands.

När beloppet av en pension som har börjat före 1.1.1994 på pensionsanstaltens initiativ omräknas i samband med att ålderspension beviljas (t.ex. anställning som inte har godkänts på basis av begränsningsregeln ansluts till pensionen), beräknas inte ålderspensionen enligt EU-bestämmelserna. Invalidpensionen på vilken ålderspensionen baserar sig omräknas alltså inte (den återstående tiden varken proportioneras eller fogas till fribrevspensionen enligt bilagan VI till förordningen). Anställningsförhållandet som har avslagits på basis av begränsningsregeln bara fogas till den beviljade pensionen.

Om pensionstagaren har lämnat inte en ny pensionsansökan, anhängiggör pensionsanstalten ansökan som en EU-ansökan och ber Pensionsskyddscentralen sända blanketten E 202 för ålderspensionsansökan jämte bilagor till de EU-länder varifrån sökanden nu ansöker om pension. Om sökanden inte har lämnat in begäran om justering av pensionen enligt EU-bestämmelserna, räknas dock inte den finska ålderspensionen på nytt som EU-pension (se punkten 8.4).

Om ett anställningsförhållande, som har avslagits enligt begränsningsregeln, har fogats till invalidpension som har beviljats som EU-pension och pensionstagaren samtidigt ansöker om ålderspension från andra EU-länder, inbegär den teoretiska anstalten från Pensionsskyddscentralen ett nytt intyg om försäkringsperioder och sänder den som bilaga till ansökan till Pensionsskyddscentralen för vidarebefordran utomlands. Den finska ålderspensionen beräknas genom att man fogar den intjänade pensionsrätten för anställningsförhållandet, som har avslagits enligt begränsningsregeln, till invalidpensionen som har beviljats som EU-pension. Invalidpensionen som ålderspensionen baserar sig på räknas alltså inte på nytt.

Bestämmelserna i förordningen om beräkning av invalidpension tillämpas således inte så, att **invalidpensionen**, som är beviljningsgrund för ålderspensionen, i samband med beviljan

Juridiska avdelningen

28.2.1997

det omräknas enligt förordningen (genom att proportionera den återstående tiden eller samordna den återstående tidens pensionsdel eller genom att foga återstående tid till fribrevspensionen). Försäkringsperioder efter invalidpensionsfallet beaktas inte i Finland. Invalidpensionen ändras således bara till en lika stor ålderspension.

8.7.5

Deltidspensionen ändras till invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension

När en deltidspensionstagare avslutar sitt deltidsarbete efter 1.1.1994 och deltidspensionen ändras till ett annat pensionsslag, sänds ansökan också till ett annat EU-land. Pension som skall beviljas efter deltidspensionen beräknas då som EU-pension. Förfarandet är detsamma, fastän deltidspensionen har börjat före 1.1.1994.

Om sökanden fortsätter sitt deltidsarbete, ändras pensionen till en lika stor ålderspension (4 g § 2 mom. APL). Då fylls inte E-ansökningsblanketten ännu i och pensionen omräknas inte heller till EU-pension.

8.7.6

Arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension

När arbetslöshetspension ändras till ålderspension, omräknas inte pensionen till EU-pension.

8.8

Engångsbetalning och EU-bestämmelserna

Om en finsk arbetspensionsanstalt har före 1.1.1994 beviljat en person som är bosatt i Sverige full invalidpension som engångsbetalning, och institutionen i Sverige står i beråd att efter 1.1.1994 bevilja honom pension med återstående tid enligt EU-bestämmelserna, skall anstalten i Finland räkna om den finska fribrevspensionen.

EU-bestämmelserna om omräkning av pension undanröjer bestämmelsen i 19 b § 4. mom APL enligt vilken en pensionstagare som har fått engångsbetalning inte mera är berättigad till pension på grundval av samma pensionsfall. Pension som har utbetalats som ett engångsbelopp kan till följd av tillämpningen av EU-bestämmelserna ändras betydligt, om återstående tid fogas till pensionen och pensionstagaren har mycket förvärvsarbete från tidigare som omfattas av ett annat pensionssystem. När pensionen omräknas till pro-rata-pension med återstående tid, avdras det redan utbetalade engångsbeloppet. Beloppet av pro-rata-pensionen med återstående tid kan vara så stort att pensionen inte mera kan utbetalas som ett engångsbelopp.

Juridiska avdelningen

28.2.1997

Om pensionsbeloppet, beräknat enligt EU-bestämmelserna, ändras endast obetydligt och behandlingen av ärendet inte står i rimlig proportion till förmånen, kan man låta ärendet förfalla. Då sänds det tidigare beslutet till Pensionsskyddscentralen för vidarebefordran till den utredande institutionen i Sverige.

BASBELOPP I SVERIGE SOM TILLÄMPAS VID HÖJNING AV PENSIONEN

1960	4 200 SEK	1980	13 900 SEK
1961	4 300	1981	16 100
1962	4 500	1982	17 800
1963	4 700	1983	19 400
1964	4 800	1984	20 300
1965	5 000	1985	21 800
1966	5 300	1986	23 300
1967	5 500	1987	24 100
1968	5 700	1988	25 800
1969	5 800	1989	27 900
1970	6 000	1990	29 700
1971	6 400	1991	32 200
1972	7 100	1992	33 700
1973	7 300	1993	33 712
1974	8 100	1994	34 496
1975	9 000	1995	34 986
1976	9 700	1996	35 476
1977	10 700	1997	35 574
1978	11 800		
1979	13 100		